

Vân Môn Lục

Dịch Giả Dương Đình Hỷ

1. Có người hỏi :

-Thế nào là Vân Môn nhất khúc ?

-25 tháng Chạp.

-Người xướng thì sao ?

-Châm chậm.

2. Có người hỏi :

-Thế nào là ý tổ sư ?

-Ban ngày nhìn núi.

3. Có người hỏi :

-Thế nào là vượt đường ?

- $9 \times 9 = 81$

4. Có người hỏi :

-Thế nào là học nhân tự kỷ ?

-May mắn là Duy na không ở đây .

5. Có người hỏi :

-Thế nào là tự kỷ của Phật ?

-Quá vô lễ.

6. Có người hỏi :

-Thế nào là Nhất đại thời giáo ?

-Đối nhất thuyết.

7. Có người hỏi :

-Thế nào là Chánh pháp nhãn tạng ?

-Ở khắp nơi.

8. Có người hỏi :

- Thế nào là Đoan tọa, niệm Phật tướng ?
- Mất tiền ở sông, thì tìm ở sông.

9. Có người hỏi :

- Thế nào là Sa môn hạnh ?
- Không hiểu.
- Vì sao không hiểu ?
- Không hiểu.

10. Một ông tăng hỏi :

- Thế nào là giáo ý ?
- Ông đọc kinh nào ?
- Kinh Bát Nhã.
- Nhất thiết trí thấy thanh tịnh, ông đã thấy chưa dù trong giấc mộng ?
- Nhất thiết trí hãy bỏ qua một bên, thế nào là giáo ý ?
- Tâm không phụ người thì không đổ mặt. Tôi tha cho ông 30 gậy.

11. Có người hỏi :

- Thế nào là Chánh pháp nhãn ?
- Cơm, cháo.

12. Có người hỏi :

- Thế nào là Tam muội ?
- Đợi khi lão tăng hỏi.

13. Có người hỏi :

- Đâu là nơi xuất xứ của chư Phật ?
- Núi Đông đi trên nước.

14. Có người hỏi :

- Thỉnh sư chỉ cho con đường vào.
- Ăn cháo, ăn cơm.

15. Có người hỏi :

-Thế nào là kiếm Vân Môn ?
-Tỏ.

16. Có người hỏi :

-Chỗ xuất xứ của chư Phật là gì ?
-Hỏi câu khác đi.

17- Có người hỏi :

-Thế nào là trần trần tam muội ?
-Cơm trong bình bát, nước trong thùng.

18- Có người hỏi :

-Thế nào là chỗ không suy tư ?
-Khó đo lường.

19- Có người hỏi :

-Khi đục tường để ăn cắp ánh sáng của hàng xóm thì sao ?
-Là thế đó !

20- Có người hỏi :

-Thế nào là bản lai tông ?
-Không hỏi, không đáp.

21. Có người hỏi :

-Thế nào là tam giới duy tâm, vạn pháp duy thức ?
-Hôm nay tôi không trả lời.
-Vì sao không trả lời ?
-Đợi đến năm lừa ông sẽ hiểu.

22. Có người hỏi :

-Suy mao kiếm là thế nào ?
-Cắt.

Lại thêm :

-Trơ xương.

23. Có người hỏi :

- Thế nào là nội, ngoại quang ?
- Câu hỏi của ông hướng về đâu ?
- Thế nào là đạt tới ánh sáng ?
- Bỗng có người hỏi thế thì ông trả lời sao ?
- Sau đi đạt được ánh sáng thì sao ?
- Hãy bỏ ánh sáng qua một bên, thế nào là đạt ?

24. Có người hỏi :

- Thế nào là câu hỏi cấp thiết ?
- Ấn.

25. Có người hỏi :

- Thế nào là bản lai tâm ?
- Ông nêu lên rất rõ ràng.

26. Có người hỏi :

- Thế nào là điểm chính yếu của nạp tạng ?
- Đến lượt ông.
- Thỉnh sư nói.
- Đàn cầm mà gây tai trâu.

27. Có người hỏi :

- Thế nào là câu tối sơ ?
- $9 \times 9 = 81$
- Ông tăng lạ.
- Đến đây.
- Ông tăng tới trước mặt sư. Sư liền đánh.

28. Có người hỏi :

- Thế nào là Thiên ?
- Là.
- Thế nào là Đạo ?
- Được.

29. Có người hỏi :

- Thế nào là tất cả các pháp đều là Phật Pháp ?
- Các lão bà trong Tam gia thôn đi đây đường, ông hiểu không ?
- Không hiểu.
- Chẳng những ông không hiểu còn có người không hiểu.

30. Có người hỏi :

- Đại thừa tu hành như thế nào ?
- Như tay cầm khạp (đồ đựng rượu ngày xưa)

31. Có người hỏi :

- Thế nào là nhất thiết trí thanh tịnh ?
- Như từ tăng đường vào Phật điện.

32. Có người hỏi :

- Thế nào là Hải ấn tam muội ?
- Ông hãy vái lạy.

33. Có người hỏi :

- Người hỏi đợi con đi Đông đi Tây, xin hỏi phải cử động thế nào để khỏi rơi vào giai cấp ?
- Nam đầu 7, Bắc đầu 8.

34. Có người hỏi :

- Thế nào là Đại ý Phật pháp ?
- Một là Phật, hai là Bồ tát.

35. Có người hỏi :

- Thế nào là chỗ cấp thiết của học nhân ?
- Ông sợ tôi không biết.

36. Có người hỏi :

- Thế nào là : Trên ngọn núi tuyết, trâu bùn kêu ?
- Sơn hà đi.
- Thế nào là ngựa gỗ Vân Môn hí ?

-Trời đất tối.

37. Có người hỏi :

-Anh em nhập vào ngã tư đường thì sao ?

-Tôi và ông nói cát đằng.

38. Có người hỏi :

-Thế nào là một câu của hòa thượng ?

-Không phụ người, mặt không sắc hổ thẹn, mau vái 3 cái.

39. Có người hỏi :

-Thế nào là chuyện thiên nhiên ?

-Bước tới trước làm gì ?

40. Có người hỏi :

-Thế nào là giáo ý ?

-Nghe thoại đầu rồi hỏi.

41. Có người hỏi :

-Thế nào là 7 tung, 8 hoành ?

-Tha ông một trận.

42. Có người hỏi :

-Thế nào là không phạm lệnh ?

-Ông còn thấy không ?

43. Có người hỏi :

-Thế nào là Đại nhân tướng ?

Sư giờ chuông lên.

44. Có người hỏi :

-Thế nào là mắt mắt ngủ ?

-Không tỉnh.

45. Có người hỏi :

- Thế nào là chỗ xuất xứ của chư Phật ?
- Trước Phật thấp hương, sau Phật chấp tay.

46. Có người hỏi :

- Trong 12 giờ, thế nào không bị các cảnh mê hoặc ?
- Đại chúng chấp tay.

47. Có người hỏi :

- Bốn mặt rậm rạp, thế nào là linh thụ ?
- Gió, mưa, chim ngưng.
- Thế nào là cành cây linh ?
- Nắng.

48. Có người hỏi :

- Thế nào là xúc mục bồ đề ?
- Chẳng chỉ lộ trụ.
- Lộ trụ chẳng liên can đến người khác sao ?
- Năm lừa sẽ hiểu.

49. Có người hỏi :

- Khi đề hồ biến thành độc dược thì sao ?
- Đất !

50. Có người hỏi :

- Thế nào là sống ?
  - Tâm chẳng phụ người.
  - Thế nào là chết ?
  - Ba ngày sau không thể xướng y.
  - Không sống, không chết ?
- Sư lấy gậy đuổi ông tăng đi.

51. Có người hỏi :

- Thế nào là thực học ?
- Là tin tức tốt.
- Là đệ tử của nhà nào ?

-25 tháng chạp.

52. Có người hỏi :

-Giết cha, giết mẹ sám hối trước Phật, giết Phật, giết Tổ thì sám hối trước ai ?

-Sương (lộ)

53. Có người hỏi :

-Không khởi một niệm có sai không ?

-Núi Tu Di.

54. Có người hỏi :

-Gia phong của hòa thượng thế nào ?

-Có đọc sách thì có hồi báo.

55. Có người hỏi :

-Học nhân có nghi tình, xin sư đừng trách, từ xưa chuyện tông thừa thì thế nào?

-Vái 3 vái, không hư.

56. Có người hỏi :

-Sinh, tử đến phải làm sao để bài trừ?

-Ở đâu vậy?

57. Có người hỏi :

-Vạn pháp trở về một, một đề qua một bên, thế nào là vạn pháp?

-Ông đến đây nói cát đằng chỉ làm mờ mắt tôi.

58. Có người hỏi :

-Thánh tạng sao bị hổ cắn?

-Đẻ làm mẫu.

59. Có người hỏi :

-Trong 12 giờ làm sao dụng tâm, để chẳng phụ người trên?

-Tỉnh lực.

- Làm sao tỉnh lực?
- Coi lời trước.

60. Có người hỏi:

- Nhu lai chỉ nói bất nhị, thế nào là lời Nhu lai?
- Chuyện này ông tăng đừng hỏi.

61. Có người hỏi:

- Học nhân hỏi thực, thỉnh sư đáp thực.
- Ông làm sao phân? Chính lúc đương hỏi phải làm sao?
- Là nó.
- Từ xưa, cổ đức làm sao nhận biết?
- Khán thoại đầu.

62. Có người hỏi:

- Ý Tào Khê là gì?
- Yêu tăng, chẳng yêu vui.
- Vì sao như thế?
- Trên đường gặp kiếm khách thì hãy trình kiếm, gặp thi nhân thì hãy trình thơ.

63. Có người hỏi :

- Gặp nhị tôn nói chuyện gì?
- Bất quyết tức Đạo.

64. Có người hỏi:

- Người và trời giao tiếp như thế nào?
- Đôi chứng tìm cơ.

65. Có người hỏi:

- Thế nào là giáo ý?
- Câu đáp còn chưa có xong.
- Hòa thượng làm sao đáp?
- Tôi tưởng ông linh lợi.

66. Có người hỏi:

- Thế nào là chánh nhãn của nạp tăng?
- Ông tăng này, lại gần đây.
- Ông tăng lại gần, sư hét đuổi đi.

67. Có người hỏi:

- Làm sao con có thể hiểu được một câu của hòa thượng?
- 25 tháng chạp.

68. Có người hỏi:

- Con không hỏi trong giáo, nhưng thế nào là tông sự?
- Nếu đã hỏi xong, mau vái 3 cái.

69. Có người hỏi:

- Con đi lầm đường, mời hòa thượng tiếp dẫn.
- Ông nói cái gì?

70. Có người hỏi:

- Thế nào là gia phong của hòa thượng?
- Da khô, xương kiệt.
- Thế nào là Đạo?
- Thất điên, bát đảo.
- Sao lại như thế?
- Vì một chẳng phương hướng, 2 chẳng cõi mở.
- Phòng tối được sáng thì sao?
- Lương Châu cách đây bao xa?

71. Có người hỏi:

- Vạn vật đều được nuốt trong 1 ngụm thì sao?
- Tôi ở trong bụng ông.
- Hòa thượng sao lại ở trong bụng con?
- Trả lại tôi thoại đầu.

72. Có người hỏi :

- Thế nào là kiếm Vân Môn?

- Đã tuốt ra.
- Người dùng thì sao?
- Tô lô! Tô lô!

73. Có người hỏi :

- Thế nào là ý Tây lai?
- Không là Đạo.
- Con không hiểu.
- Một câu hỏi khó.

74. Có người hỏi:

- Thế nào là sâu trong nông?
- Sơn hà đại địa.
- Thế nào là nông trong sâu?
- Đại địa sơn hà.
- Thế nào là sâu?
- Sáng tới Tây Thiên, chiều về Đông Thổ.

75. Có người hỏi :

- Trăm ngàn phương tiện đều trở về nguồn, không biết nguồn ấy thế nào?
- Có hỏi, có đáp, nói mau!
- Dạ.
- Còn xa lắm.

76. Có người hỏi:

- Thế nào là thân Thích Ca?
- Que cút khô.

77. Có người hỏi :

- Thỉnh sư đề cương tông môn.
- Nam có Tuyết Phong, Bắc có Triệu Châu.

78. Có người hỏi :

- Người giác ngộ có phải là người thấy Pháp là không chăng?
- Tô lô! Tô lô!

79. Có người hỏi:

- Và ngày chẳng thấy đường vào, thỉnh sư chỉ đường.
- Đương có hữu lộ.

80. Có người hỏi:

- Thế nào là siêu Phật, vượt Tổ?
- Ma Hoàng Bồ Châu, Phụ Tử Ích Châu.

81. Có người hỏi:

- Phật Pháp như trăng trong nước có phải không?
- Sóng trong không đường ra.
- Hòa thượng làm sao được?
- Ông nhận được câu hỏi thứ nhì ở đâu?
- Đường qua đèo bị bít rồi!

82. Có người hỏi:

- Từ xưa các cổ đức lấy tâm truyền tâm nay hòa thượng dùng pháp nào?
- Có hỏi có đáp.
- Trong trường hợp này có phải là Pháp vô dụng không?
- Không hỏi, không đáp.

83. Có người hỏi :

- Khi mùa thu bắt đầu, mùa kiết hạ đã hết, bỗng có người hỏi con thì con sẽ phải trả lời sao?
- Đại chúng! Mau rời khỏi đây.
- Con làm sai gì?
- Mau trả tiền cơm cháo 90 ngày.

84. Có người hỏi:

- Con vừa tới trước pháp tọa, và chưa rõ thiền pháp của hòa thượng cho lắm.
- Tôi nói được gì nếu ông không hỏi?

85. Có người hỏi :

-Tuy là có 10 phương nhưng chỉ có một giáo lý, xin hỏi giáo lý này là gì?

-Sao ông không hỏi câu khác?

-Cám ơn hòa thượng chỉ dạy.

Sư hét đuổi đi.

86. Có người hỏi :

-Khi cây héo lá rụng thì sao?

-Tất cả biểu thị gió vàng.

87. Có người hỏi:

-Khi báu trong viên áo thì sao?

-Ông bảo tôi nhé!

88. Có người hỏi:

-Làm thế nào để nhanh chóng vượt tam giới?

-Làm sao nhanh chóng vượt tam giới?

-Vậy đó!

-Nếu vậy thì ông đã xong đời.

89. Có người hỏi:

-Thế nào là Đạo?

-Vượt lên thế giới này.

-Phá được ý chấp thì sao?

-Ngàn dặm đồng phong.

90. Có người hỏi:

-Ý tổ sư từ Tây sang là ý gì?

-Lắm bả trong giấc ngủ ngày có ích lợi gì?

91. Có người hỏi:

-Đại ý của Phật giáo là gì?

-Ngoảnh mặt về Nam nhìn Bắc Đẩu.

92. Có người hỏi:

- Nhà hòa thượng kiêu gì?
- Ông thọ cụ túc giới quá sớm.

93. Có người hỏi:

- Khi con tới pháp tọa, con chẳng hiểu gì cả, xin hòa thượng chỉ thị.
- Tôi có thể chặt đầu ông không?

94. Có người hỏi:

- Ý tổ sư từ Tây sang là gì?
- Sơn hà đại địa.
- Còn gì trên đó không?
- Có.
- Là cái gì?
- Thích Ca ở Tây phương, Văn Thù ở Đông Độ.

95. Có người hỏi:

- Khi cha, mẹ đều chết thì sao?
- Hãy để đều chết qua một bên, thế nào là cha mẹ?
- Sự đau đớn sâu đậm.
- À ! Ra thế.

96. Có người hỏi:

- Cha mẹ không bằng lòng, làm sao xuất gia?
- Nông.
- Học nhân không hiểu.
- Sâu.

97. Có người hỏi :

- Do chuyện trên thỉnh sư đề cương.
- Sáng trông Đông Nam, chiều trông Tây Bắc.
- Nếu như thế mà hiểu thì sao?
- Nhà Đông thấp đèn, Nhà Tây ngồi trong tối.

98. Có người hỏi:

- Ai được lợi với lời dạy của hòa thượng?

-Lại gần đây và nói lớn hơn.
Ông tăng bước tới trước và bị sư đánh.

99. Có người hỏi:

-Hòa thượng bao nhiêu tuổi rồi?
- $7 \times 9 = 68$.
-Sao $7 \times 9 = 68$?
-Tôi đã cộng thêm 5 năm cho ông.

100. Có người hỏi:

-Thế nào là ý tổ sư từ Tây sang?
-Ông đừng hỏi vậy.
-Dạ.
-Ông chẳng hiểu tôi nói gì.

101. Sư kể cho đại chúng.

Một ông tăng hỏi Triệu Châu:

-Con vừa đến thiền viện, thỉnh thầy chỉ thị.
-Ăn cháo rồi chưa?
-Rồi.

-Đi rửa bát đi!

Vân Môn bảo:

Bảo cho tôi biết Triệu Châu có dạy không? Nếu có, Triệu Châu bảo ông tăng cái gì? Nếu không sao ông tăng lại ngộ.

102. Sư kể cho đại chúng:

-Một ông tăng thỉnh Tuyết Phong chỉ dẫn. Tuyết Phong hỏi:
-Là cái gì?

Ngay lời nói đó ông tăng đại ngộ.

Vân Môn bảo:

-Tuyết Phong đã nói gì với ông tăng đó?

103. Sư kể cho đại chúng:

Tuyết Phong bảo một ông tăng:

-Lại gần đây!

Ông tăng vâng lời.

Tuyết Phong bảo:

-Đi ra !

Kể xong câu chuyện, Vân Môn hỏi một ông tăng :

-Làm sao chào với 2 tay khoanh trước ngực, nếu làm được ông đã gặp Tuyết Phong.

104. Sư thuật lại lời chư tổ cho đại chúng nghe.

-Một tâm chẳng sinh, vạn pháp không lỗi.

Vân Môn nói:

-Thiền sư chỉ ngộ lý đó.

Giơ gậy lên ông nói :

-Cần khôn, đại địa sai ở chỗ nào ?

105. Sư thuật lại lời của Bàn Sơn cho đại chúng nghe :

-Quang, cảnh đều quên là vật gì?

Vân Môn nói :

-Tàng thân ở biển Đông, phi ngựa trên núi Tu Di.

Lấy gậy đập xuống sàng thiền, mắt đại chúng bị động, sư lấy gậy đuổi đi, nói :

-Tuởng các ông linh lợi, hóa ra chỉ là thùng sơn.

106. Sư thuật lại lời của Càn Phong cho đại chúng nghe.

Một ông tăng hỏi :

-Mười phương bạc già phạm

Nhất lộ Niết bàn môn.

Không biết con đường này bắt đầu từ đâu?

-Càn Phong giơ quạt lên :

-Tại chỗ này, cái quạt bay lên 33 tầng trời đánh vào mũi Đế Thích, lại đánh vào cá chép ở biển Đông. Mưa như đổ nước.

Vân Môn hỏi :

-Các ông có hiểu không?

107. Sư kể cho đại chúng nghe chuyện của Ngưỡng Sơn.

Ngưỡng Sơn hỏi một ông tăng :

-Gần đây ông ở đâu?

-Ở phương Nam.

Ngưỡng Sơn giờ trụ trượng lên hỏi :

-Nơi đó có dạy cái này không ?

-Không.

-Không nói cái này, có nói cái đó không?

-Không nói.

Ngưỡng Sơn bảo ông tăng ra tăng đường. Ông tăng đi, Ngưỡng Sơn kêu lại, ông tăng liền dạ.

Lại gần đây.

-Ông tăng lại gần, Ngưỡng Sơn liền đánh.

Vân Môn nói :

-Nếu Ngưỡng Sơn không có hậu ngữ sao biết ông tăng đó.

108. Sư kể cho đại chúng nghe chuyện của Tuyết Phong.

Tuyết Phong gọi một ông tăng đứng trước lại gần :

-Ông định đi đâu?

-Đi phở thỉnh.

-Đi , đi !

Vân Môn nói :

-Tùy lời, biết người.

109. Sư thuật cho đại chúng nghe câu kệ của tổ Ma Ha Ca Diếp :

-Pháp pháp bản lai pháp.

Vân Môn nói :

-Đi đứng nằm ngồi chẳng là bản lai pháp, sơn hà đại địa, mặc áo ăn cơm mới là bản lai pháp. Có gì sai chứ : pháp vốn không pháp.

Sư giờ trụ trượng lên :

-Chẳng là vốn không pháp sao?

110. Sư thuật lại bài kệ của Tam Bình cho đại chúng nghe :

-*Tức thử kiến văn phi kiến văn.*

Vân Môn hỏi :

-Cái gì gọi là kiến, văn ?

-Vô dư thanh sắc khả trình quân.

Vân Môn hỏi :

-Thanh sắc là khẩu đầu thiên mà?

-Cá trung nhược liễu toàn vô sự.

Vân Môn hỏi :

-Vô sự cái gì, thể dụng không phân.

-Ngữ Thi Thế, Thế thị ngữ.

Sư giơ trượng trụ lên :

-Trụ trượng là Thế, lồng đèn là Dụng, là phân biệt hay không ? Chẳng thấy Đạo, tất cả trí là thanh tĩnh.

Bài kệ được dịch ra như sau :

*Kiến, văn, chẳng phải là văn kiến
Chẳng thừa thanh sắc để trình anh
Nếu đã biết toàn vô sự cả
Ngữ là Thế, Thế là ngữ Thanh.*

111. Sư thuật lại bài kệ của Phó đại sĩ cho đại chúng nghe:

*Tay không nắm cán quốc
Đi bộ ngồi lưng trâu.*

Vân Môn nói :

-Ông từ phương Bắc cưới một con trâu đực đến đây giơ trụ lên : Chẳng thấy Đạo ngàn vạn con chỉ thấy một con.

112. Sư thuật lại lời Bảo công cho đại chúng nghe :

*-Thân tôi thì các pháp không
Ngăn phẩm vạn loại đều là đồng.*

Vân Môn nói :

-Ông đứng chẳng thấy đứng, đi chẳng thấy đi, tứ đại, ngũ uẩn cũng chẳng được, nói gì thấy sơn hà đại địa? Như bát đựng cơm hàng ngày chẳng nấu gạo từ đâu ra?

113. Sư kể chuyện Nam Phương thiên khách hỏi quốc sư cho đại chúng nghe :

-Nơi đây Phật pháp thế nào?

-Thân tâm là một, thân ngoại vô dư.

Vân Môn nói :

-Sơn hà đại địa có nơi đâu?

114. Sư thuật lời của Tuyết Phong cho đại chúng nghe :

-Phật 3 đời hướng ngọn lửa chuyển đại pháp luân.

Vân Môn nói :

-Ngọn lửa vì ba đời Phật thuyết pháp. Ba đời Phật đứng nghe.

115. Sư kể chuyện một ông tăng hỏi Triệu châu cho đại chúng nghe.

-Đi đâu?

-Đi hái trà

Vân Môn nói :

-Câm mồm !

116. Sư kể cho đại chúng nghe chuyện Trường Khánh.

-Trường Khánh giờ trụ trượng lên nói :

-Biết được cái này, một đời tham học đã xong.

Vân Môn nói:

-Biết được cái này vì sao không trú?

117. Sư kể cho đại chúng nghe chuyện Mục Châu.

-Có ông tăng hỏi Mục Châu :

-Kinh Sơn còn có rắn không?

-Có con giun.

Vân Môn nói ;

-Toàn núi là xương trắng.

118. Sư kể chuyện Nam Tuyên cho đại chúng nghe.

-Nam Tuyên dạy chúng:

-Canh ba đêm qua Văn Thù và Phổ Hiền đánh nhau, tôi đánh cho 3 trượng và đuổi đi Nhị thiết vi sơn.

Triệu Châu bước ra thưa :

-Hòa thượng đánh gậy ai ăn?

-Vương lão sư sai ở đâu?

Châu vái lạy.

Vân Môn nói :

-Thâm lãnh từ bi của hòa thượng, mô giáp quy y dưới trướng rất an lạc.

119. Sư kể chuyện Trường Khánh cho đại chúng nghe.

Trường Khánh hỏi một ông tú tài :

-Phật giáo dạy chúng sinh dùng hàng ngày mà chẳng biết, sách Nho dạy dùng hàng ngày mà chẳng biết. Không biết cái gì?

-Không biết Đại Đạo.

Vân Môn nói:

-Dĩ nhiên không biết.

120. Sư kể chuyện Triệu Châu cho đại chúng nghe.

Một ông tăng hỏi Triệu Châu:

-Thế nào là diệu phong đỉnh?

-Không đáp câu hỏi đó.

-Vì sao không đáp?

-Sợ ngã lăn trên đất.

Vân Môn nói :

-Câu Chi và Trường Khánh thấy ông tăng tới bèn nói:

-Sao vô lễ vậy?

Vân Môn nói:

-Mô giáp tội quá!

Lại nói:

-Giáp, thân, ắt, kỷ.

121. Sư kể chuyện Đạo Ngô hỏi Vân Nham cho đại chúng nghe.

Vân Nham quét đất, Đạo Ngô nói :

-Sao cứ khư khư vậy?

-Có người không khư khư.

-Nước tháng 2 mà.

Nham giơ chổi lên :

-Bây giờ là tháng mấy?

Đạo Ngô phát tay áo mà đi.

Vân Môn nói:

-Nô thấy Tý thì chăm.

122. Sư kể chuyện Ngưỡng Sơn cho đại chúng nghe.

Ngưỡng Sơn hỏi một tục quan:

-Có địa vị gì ?

-Tiền chức.

Sơn giờ phát tử lên:

-Cái này có tiền được không?

Quan không trả lời được.

Vân Môn nói:

-Đã lâu không nghe tiếng hòa thượng.

123. Sư kể chuyện Thúy Nham cho đại chúng nghe.

Một ông tăng đến tham Thúy Nham nhằm lúc Thúy Nham đi vắng, bèn đến gặp chủ sự. Chủ sự hỏi:

-Đã gặp hòa thượng chưa?

-Chưa.

Chủ sự chỉ con chó, nói:

-Muốn gặp hòa thượng thì hãy lay con chó này.

Ông tăng không đáp được. Về sau Thúy Nham nghe chuyện này nói:

-Nói thế nào để được lời vô ngữ?

Vân Môn nói :

-Nếu muốn biết thầy hãy coi trò.

124. Sư kể chuyện Vân Cư cho đại chúng nghe.

Một ông tăng hỏi Vân Cư:

-Sơn hà đại địa ở đâu ra?

-Từ vọng tưởng ra.

-Mô giáp tướng một nén vàng có được không?

Vân Cư định bỏ đi, ông tăng không chịu.

Vân Môn nghe chuyện nói:

-Chỉ là cát đặng không thành được, đợi ông được một dính vàng hãy hay.

Giờ trụ tượng lên đánh.

125. Sư dẫn lời của Chí Công :

-Gà gáy giờ sử, một quả sáng đã xuất hiện lâu rồi.

Vân Môn nói:

-Không hỏi hậu não, ngoại đạo ở xa ba ngàn dặm hãy đưa ra một câu.

126. Có người hỏi :

-Sinh tử đến đây rồi làm sao đối diện?

-Ở đâu vậy?

127. Có người hỏi :

-Thế nào là gia phong của hòa thượng?

-Học giả sẽ bảo ông.

128. Thượng đường sư nói :

-Các ông đừng nghĩ quấy : trời là trời, đất là đất, núi là núi, sông là sông, tảng là tảng, tục là tục.

Nghỉ một lúc sư lại nói:

-Hãy nhắc quả đồi đó lại đây !

-Khi con thấy núi là núi, sông là sông thì sao?

-Tại sao cửa tam quan là qua đường này?

-Như thế con không bị ảo tưởng nữa !

-Đưa cho tôi lời ông vừa nói.

129. Có người hỏi :

-Trước khi tới đây, con đã làm những gì con có thể, hòa thượng có nhận con không?

-Chẳng có gì sai trái với câu hỏi trên.

-Bỏ câu hỏi qua một bên, hòa thượng có nhận con không?

-Hãy xét kỹ lời ông nói ban đầu.

130. Có người hỏi :

-Phật và Tổ đều bệnh, làm sao trị?

-Xem bệnh gì rồi chữa một thể.

-Làm sao chữa?

-May là ông mạnh khỏe.

131. Có người hỏi :

- Thế nào là thiên?
- Bỏ chữ này là đúng !

132. Sư thượng đường nói sau một lúc im lặng :

- Không khí này rất hợp với tôi.
- Và sư hạ tọa.

133. Đại chúng tập họp xong. Sư thượng đường nói:

- Chư Phật trong toàn vũ trụ nhiều như bụi, đương bàn về Phật Pháp. Trong các ông có ai có thể thuyết phục được họ? Nếu không thì tôi sẽ thay thế các ông.
- Một ông tăng bước ra :
- Thỉnh hòa thượng thuyết phục họ.
- Ông thật là hồ tinh !

134. Một ông tăng hỏi :

- Nguồn nguyên thủy là gì?
- Ông nhận tin tức đó ở đâu?

135. Có người hỏi :

- Thế nào là sắc chẳng khác không?
- Trụ trượng đánh vào mũi ông.

136. Một ông tăng hỏi :

- Thế nào là tâm?
- Tâm.
- Con không hiểu.
- Ông không hiểu?
- Vậy là gì?
- Hãy đi dạo nơi vắng vẻ mà ông thích.

137. Có người hỏi :

- Tam giới duy tâm, vạn pháp duy thức là thế nào?
- Dấu dưới lưỡi.
- Giống cái gì?

-Tô lô ! Tô lô !

138. Sư thượng đường nói :

-Tôi để các ông nói bằng thích, từ sáng tới chiều, không ai bịt mồm các ông. Thế nào?

139. Một ông tăng hỏi :

-Thế nào là ý tổ sư từ Tây sang?

-Một câu hỏi của ông làm tôi nhẩy 3 ngàn dặm.

-Cảm ơn lời chỉ dẫn của hòa thượng.

-Hãy chờ :Hãy bảo tôi lời tôi vừa nói với ông có ý gì?

Ông tăng không trả lời.

-30 năm hãy trở lại đây. Tôi sẽ đánh ông 30 gậy.

140. Sư thượng đường, nói:

-Thích Ca Mâu Ni giác ngộ khi sao mai mọc.

-Một người giác ngộ khi sao mai mọc thì sao?

-Lại gần đây!

Ông tăng lại gần, sư đánh ông và dùng gậy đuổi ông ra khỏi pháp đường.

141. Sư thượng đường, im lặng hồi lâu. Một ông tăng bước ra lạy.

-Quá muộn.

-Dạ !

-Ông là thùng sơn.

142. Sư thượng đường, nói:

-Có ai đặt câu hỏi không? Đặt mau !

Có ông tăng bước ra vái lạy :

-Thỉnh thầy quán sát con.

-Tôi móc môi to để câu con cá lớn, nhưng chỉ câu được một con ếch.

-Hòa thượng đừng sai lầm.

-Ông có nghĩ rằng ông cắn nhiều hơn có thể nhai không?

Ông tăng không lời, Vân Môn bèn đánh.

143. Có người hỏi :

- Tại sao Phổ Hiền cưới voi, Văn Thù thì cưới sư tử?
- Tôi không có voi và sư tử, tôi đang cưới Phật đường và ra khỏi tam quan.

144. Có người hỏi :

- Khi tất cả đều thâm nhuần Bát Nhã và không có trở ngại thì sao?
- Hãy vẩy nước vào đất, Tể tướng sắp tới rồi !

145. Có người hỏi :

- Thỉnh hòa thượng chỉ cho con làm sao thoát khỏi phiền não?
- Giá gạo ở Hồ Bắc là bao nhiêu?

146. Sư thượng đường nói:

- Đế Thích và Thích Ca cãi nhau về Phật giáo ở sân Thiền viện thật náo nhiệt.
- Sư bỏ pháp tọa.

147. Có người hỏi :

- Hôm nay kho hòa thượng cúng dường La Hán, họ có tới không ?
- Không hỏi, không đáp.
- Thỉnh hòa thượng đáp.
- Chấp tay lễ ở chính đường, dâng hương ở Phật đường.

148. Sư thượng đường nói:

- Hãy ra khỏi đây ! Các ông chỉ nghịch.
- Rồi thêm:
- Có bằng không nếu tôi vừa nói sai.

149. Khi vào pháp đường, nghe tiếng chuông sư nói:

- Thế giới rộng lớn sao ta lại mặc áo thất điều khi nghe tiếng chuông?

150. Sư thượng đường nói:

- Ta phải để sương trên tuyết. Trân trọng.
- Sư rời pháp tọa.

151. Sư thượng đường nói:

-Mỗi người đều có ánh sáng riêng, nhưng khi nhìn vào nó chỉ thấy tối, ám.

152. Sư dạy đại chúng, nói:

-Trời, đất, 10 phương thế giới phân tán thành nhiều mảnh vụn chỉ với một hơi tay của trụ tượng của tôi. Nếu ông bỏ kinh Phật cũng như ý tổ sư từ Tây sang thì không được. Nếu ông chấp vào chúng thì chẳng đáng một tiếng hét.

153. Sư dạy đại chúng, nói:

-28 vị tổ Ấn Độ và 6 vị tổ Trung Hoa cùng các vị thầy trong cả nước đều ở đầu gậy này. Nếu các ông hiểu rõ và phân biệt rõ ràng thì các ông cũng chỉ đi được nửa đường. Khi các ông không bỏ được chúng thì các ông chỉ là dã hồ tinh.

154. Một lần kia sư nói:

-Chân không không phá hủy chúng sinh và không khác sắc.

-Chân không là gì?

-Ông có nghe tiếng chuông ?

-Đó là tiếng chuông.

-Ông sẽ thấy giấc mộng ở năm con lừa.

155. Một lần sư nói:

-Các ông muốn biết chư tổ không?

Chỉ vào gậy sư nói:

-Họ nhảy múa trên đầu các ông. Các ông muốn biết mắt họ không ? Ngay ở dưới chân các ông.

Sư thêm:

-Đây chỉ là đồ cúng cho quỷ thần, và họ cũng không chịu nhận.

156. Một lần sư uống trà xong, giơ chân lên, nói:

-Chư Phật trong ba thời đã nghe xong giáo lý, họ xuyên qua đày chén và đi mất. Ông có thấy không? Nếu ông không hiểu thì tra từ điển.

157. Sư dẫn kinh, nói:

-Kinh và chú là những chỗ không đi ngược với chân tướng.

Vân Môn giờ gậy lên hỏi:

-Đây là cái gì? Nếu ông bảo đó là cái gậy, ông sẽ đọa địa ngục. Nếu ông bảo không phải thì đó là cái gì?

158. Sư kể giai đoạn trên:

-Động Sơn nói:

-Ông phải biết rằng có siêu Phật.

Một ông tăng hỏi:

-Thế nào là siêu Phật?

-Không Phật.

Vân Môn nói:

-Động Sơn nói không vì ông ta không gọi tên được hay không đạt được.

159. Một lần sư giờ gậy lên bảo đại chúng:

-Cây gậy này biến thành một con rồng và nuốt cả vũ trụ. Làm sao có sơn hà đại địa ?

160. Một lần, sư nói:

-Gặp người chỉ là áp dụng sự giác ngộ khi đi trên đường Đạo.

Rồi sư giờ gậy lên nói:

-Gậy chẳng phải là Đạo, cũng chẳng phải là lời.

161. Một lần sư nói:

-Tôi thường nói mọi âm thanh đều là Phật thanh, mọi tướng đều là Phật tướng, cả thế giới đều là pháp thân. Vì không chỉ vào đâu nên những gì tôi nói đều hợp với Phật giáo. Ngay bây giờ tôi nhìn thấy gậy thì tôi gọi là gậy, thấy nhà thì gọi là nhà.

162. Một lần sư nói:

-Ông được gì khi nói Phật, pháp?

Và trả lời trước đại chúng:

-Cóc chết!

163. Một lần sư hỏi một ông tăng:

- Ông thấy thế nào?

Sư trả lời thay ông tăng:

-Con đỏi lắm !

164. Sư bảo chúng:

-Tôi bị giết.

Giả vờ sũ, sư thêu thào:

-Các ông hiểu không?

165. Một lần sư nói:

-Thế nào là một câu dưới chân ông?

Và sư đáp thay:

-Thật có một câu chăng?

166. Một ngày, sư nói:

-Khi dùng hết sức mình, các ông sẽ nói gì?

Sư đáp thay đại chúng:

- 5 bánh mè, 3 bát chè.

167. Một lần sư nói xong, đứng dậy, gõ gậy xuống ghế thiền, nói:

-Vói nhiều chữ kẻ khéo léo thì hiểu, còn kẻ ngu si thì bị lừa.

Sư trả lời thay đại chúng:

-Đề sương trên tuyết.

168. Một lần sư nói:

-Phật giáo không cố định ở lời. Các ông bảo tôi cái gì quý nhất trên đời?

Sư đáp thay đại chúng:

-Đừng bảo tôi 10 xu là một chục.

Và thêm:

-Cục cút khô !

169. Sư dạy đại chúng:

-Tôi không hỏi các ông ngày rằm, mà hỏi các ông các ngày sau rằm.

Và sư trả lời thay cho đại chúng:

-Ngày nào cũng tốt.

170. Sư lên pháp đường, im lặng một hồi lâu rồi nói:

-Tôi tự lừa mình.

Và sư bỏ pháp tọa. Sư trả lời thay cho đại chúng:

-A ! Không chỉ chúng ta !

171. Sư dẫn lối nói:

-Tùy chứng cho thuốc. Cả thế giới này là thuốc, tự kỷ của ông là cái gì?

Sư nói:

-Tưởng đi qua một cọng cỏ hóa ra một đóa lan.

-Thỉnh hòa thượng dạy thêm.

Sư vỗ tay và giơ gậy lên :

-Lấy gậy này !

Ông tăng nắm lấy gậy và bẻ đôi.

-Dù vậy, ông đáng ăn 30 gậy.

172. Sư phân biệt 3 hạng người:

-Hạng thứ nhất ngộ khi nghe nói.

Hạng thứ nhì ngộ khi được gọi

Hạng thứ ba xoay mình bỏ đi, khi một việc được đề cập đến. Bảo cho tôi biết ý nghĩa của xoay mình bỏ đi.

Và thêm:

-Hạng thứ ba cũng đáng đánh 30 gậy.

173. Sư dẫn Tâm kinh nói:

-Vô nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân ý.

Sư nói:

-Vì ông có mắt để nhìn không thể không mắt.

Vì ông nhìn thẳng không thể nói không nhìn.

Có gì là sai lầm chứ? Nhưng chẳng nắm giữ được gì. Có liên quan giữa giác quan và đối tượng không?

174. Một lần Vân Môn nói:

-Sáng tạo không sáng tạo, dùng mà không dùng.

Rồi giờ gậy lên, sư nói:

-Đây là dùng mà không dùng, ông gọi gậy là gì?

175. Một ngày sư mặc áo tràng :

-Tôi đang rũ pháp thân.

Đại chúng im lặng.

-Hãy hỏi tôi !

-Rũ bỏ pháp thân là thế nào?

-Ông sắp đi vào điếm chính.

176. Một lần sư hỏi:

-Bồ Đề Đạt Ma sao cần một người để nói pháp?

Trả lời thế cho đại chúng:

-Thôi bỏ đi !

177. Trong một bữa cúng dường sư nói:

-Quên những câu kinh mà ông đã học, bảo cho tôi biết chân tôi có vị gì?

Trả lời thay cho đại chúng im lặng:

-Rau thiếu muối và giấm.

178. Một lần sư nói:

-Các ông đang đi hành hương phải biết có một con đường vào. Bây giờ trong các ông có ai diễn ra được bằng lời hãy bước ra trước và nói mau.

Trả lời thay cho đại chúng im lặng, sư nói:

-Con cũng chẳng làm thầy mất mặt.

179. Một lần sư nói:

-Có sai không khi một người trong bóng tối suy nghĩ về mình?

Trả lời thay cho đại chúng im lặng, sư nói:

-Không phải là vấn đề cho bậc vĩ nhân.

180. Một lần sư nói:

-Thật khó tìm ra vấn đề.

Trả lời thay cho đại chúng, sư nói:

-Hãy tìm đi !

181. Một lần sư nói:

-Ông thấy không?

Sư tự trả lời:

-Con thấy.

Sư tiếp tục:

-Ông thấy gì?

Trả lời thay cho những người hiện diện:

-Một đóa hoa !

182. Một ngày sư nói:

-Đây là ngày thứ 11 của kỳ kiết hạ. ông được lối vào nào không? Ông nói gì?

Trả lời thay cho đại chúng, sư nói:

-Ngày mai là ngày 12.

183. Một ngày sư nói:

-Hãy hỏi tôi một câu ngoài Phật giáo.

Trả lời thay cho ông tăng, sư nói:

-Một câu cũng quá nhiều.

184. Một ngày, sư nói:

-Người học Phật giáo nhiều như cát sông Hằng. Hãy nói một câu trên đầu trăm cỏ.

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-Tất cả !

185. Một lần, sư nói:

-Tôi không bảo các ông nói ngày hôm qua, hay bảo các ông nói về ngày mai, hãy nói cái gì về ngày hôm nay.

Trả lời thay cho đại chúng, sư nói:

-Bây giờ là lúc.

186. Một lần, sư dẫn lời Lâm Tế:

-Những gì vào cửa thì chẳng phải là cửa báu nhà.

Sư hỏi:

-Thế nào là cửa?

Trả lời thay cho đại chúng, sư nói:

-Dù con trả lời được, cũng chẳng ích gì !

187. Sư kể chuyện Sơ Sơn.

Sơ Sơn hỏi một ông tăng:

-Từ đâu tới?

-Từ Lãnh Trung tới.

-Có đến Tuyết Phong không?

-Có đến.

-Lúc trước tôi đến thì sự không đủ không biết ngày nay thì thế nào?

-Nay thì đầy đủ.

-Cơm đủ hay cháo đủ.

Ông tăng không lời đáp.

Vân Môn nói:

-Cơm đủ, cháo đủ.

188. Sư dẫn lời cổ đức:

-Nghe tiếng ngộ Đạo, thấy sắc minh tâm.

Sư nói:

-Thế nào là nghe tiếng và thấy sắc?

Lại nói:

-Quán Thế Âm tưởng đem tiền mua bánh hồ nào ngờ lại là bánh bao.

189. Có người hỏi sư:

-Thế nào là ngoài giáo truyền riêng ?

-Ông phải đặt câu hỏi này cho đại chúng.

190. Sư kể chuyện Trung Quốc sư cho đại chúng nghe.

Trung Quốc sư ba lần gọi 3 lần, thị giả đều dạ; quốc sư bảo:

-Tôi tưởng hạnh phụ ông, hóa ra ông hạnh phụ tôi.

Vân Môn nói:

-Tưởng ông hạnh phụ tôi : tan xương, nát thịt cũng chưa báo đáp được.

191. Sư kể chuyện Sùng Thọ.

Sùng Thọ hỏi một ông tăng:

-Còn thấy lòng đèn không?

Ông tăng không đáp được. Sư đáp thay:

-Đạp đổ lòng đèn.

192. Sư dạy chúng:

-Hãy xem Phật điện vào pháp đường.

Và nói:

-La Phù đánh trống, Thiện Châu múa.

193. Vân Môn hỏi một ông tăng:

-Một ông già nói:

-Trong cảnh giới bất nhị không có sự phân biệt nào giữa cái ngã và tha nhân. Nhật Bản và Hàn Quốc có khác nhau không?

-Không.

-Ông xuống địa ngục.

Sư trả lời thay cho ông tăng:

-Đừng nói đến địa ngục.

Và thêm:

-Làm sao lấy vật báu và trở lại.

194. Khi một ông tăng tới thỉnh ích, sư nâng áo lên và nói:

-Nếu ông nói thành lời ông rơi vào bể áo của tôi, nếu không thì ông ngồi trong hang quý ông sẽ làm gì?

Sư trả lời thay thế ông tăng:

-Con đã kiệt sức.

195. Sư kể chuyện Phù thượng tọa đến thăm Tuyết Phong.

Phù thượng tọa đến thăm Tuyết Phong, Tuyết Phong nghe tin bèn tụ họp đại chúng lại. Phù thượng tọa đến pháp đường gặp Tuyết Phong, sau đó đến gặp tri sự. Hôm sau đến vái lạy:

-Hôm qua Mô giáp ngũ nghịch hòa thượng.

-Biết sai thì ngưng.

Có ông tăng hỏi:

-Ngõ nghịch ở chỗ nào?
Vân Môn bèn đánh.

196. Sư hỏi một ông tăng:

-Ông đã đi đâu?
-Đi hái trà.
-Người hái trà hay trà lựa người?
Ông tăng không trả lời. Sư trả lời thế:
-Thầy đã trả lời rồi, không thêm gì vào được.

197. Sư hỏi một ông tăng:

-Ông từ đâu tới?
-Từ tháp Lục tổ.
-Tổ bảo gì ông?
-Hòa thượng nói chi?
-Tôi tưởng ông khéo léo.
Ông tăng không đáp được, sư đáp thay:
-Con chỉ làm cái gì đúng.

198. Một ông tăng hỏi:

-Thế nào là vượt lên pháp thân?
-Thật là tốt khi nói vượt, nhưng pháp thân là gì?
-Xin hãy coi kỹ.
-Hãy bỏ coi kỹ sang một bên, thế nào là pháp thân nói?
-Như thế ! Như thế !
-Câu đó ông có thể tạo ra khi thiền trên ghế dài, để tôi hỏi ông : Pháp thân có thể ăn được không?
Ông tăng không trả lời được.

199. Trong một bữa cúng dường, Vân Môn hỏi một ông tăng:

-Cơm canh thắm vào nhau, vấn đề ở đâu? Nếu ông nói được thì chúng ta sẽ luận bàn.

Ông tăng không trả lời. Sư trả lời thế:

-Cơm canh đều tốt.

Và thêm:

-Đừng nói điều này trong lỗ ếch.

200. Sư hỏi một ông tăng:

-Ông có phải là ông tăng coi việc sửa chữa ở thiền viện không?

-Phải.

-Cả vũ trụ là một cái nhà. Còn chủ nhân thì sao?

Ông tăng không trả lời được.

-Hỏi tôi, tôi sẽ trả lời.

Ông tăng hỏi, và sư trả lời:

-Ông ta đã mất rồi.

Đóng thế cho ông tăng, sư trả lời câu hỏi thứ nhất:

-Biết bao nhiêu người ông đã lừa dối.

201. Sư hỏi một ông tăng:

-Ông có nhìn thấy đèn lồng không?

-Con không còn nhìn thấy nữa?

-Con khi bị buộc vào cột.

Sư đáp thay cho ông tăng:

-Con cảm ơn thầy đã dạy Phật Pháp cho con.

Còn câu thứ nhất:

-Tốt nhất là chẳng có gì.

202. Sư thượng đường thuyết pháp, một ông tăng bước ra lạy và nói:

-Thỉnh hòa thượng trả lời những câu hỏi của chúng con.

-Đại chúng !

Đại chúng ngược lên, sư rời pháp tọa.

203. Có lúc sư nói:

-Chân không không hại có, chân không không khác sắc.

-Thế nào là chân không?

-Còn nghe tiếng chuông không ?

-Còn nghe.

-Đầu năm lừa ông sẽ thấy.

204. Sư giảng về Vô tình thuyết pháp, bỗng nghe tiếng chuông, sư nói:

-Thích Ca đang thuyết pháp đó.

Giơ gậy lên hỏi chư tăng:

-Đây là gì?

-Là gậy.

-Đến năm lừa ông sẽ thấy.

205. Một ông hỏi:

-Thế nào là học nhân tự kỷ?

-Lão tăng vào nước, bùn.

-Học nhân tan xương, nát thịt.

Sư hét lớn:

-Nước biển lớn trên đầu ông, nói mau, nói mau.

Ông tăng không đáp được. Sư đáp thế:

-Hòa thượng sợ mỗ giáp không thật.

206. Có lúc sư nói:

-Bọt ảo như vô ngại, mọi chỗ không là ảo, mọi chỗ là không vô ngại.

207. Sư nói:

-Hôm nay, đừng nói tôi đang lừa dối các ông, tôi không tạo loạn cảnh trước mặt các ông, tôi sẽ biến thành thẳng hệ trước mắt những người cận thị. Nhưng tôi không thể không làm. Vậy tôi hỏi các ông: Cho tới nay chuyện gì đã xảy ra với các ông? Các ông có thiếu gì chứ? Nếu các ông trả lời không có gì thì các ông đã bị chôn sống. Các ông phải tự mình hiểu điều đó. Đừng để miệng bị bịt miệng bằng ngàm. Nếu tâm các ông tối tăm thì ngày nào đó sự việc sẽ xảy ra. Nếu các ông nghi ngại các ông có thể hướng về những vị thiền sư trước và nhìn xa hơn để biết ý họ. Các ông muốn hiểu có phải không? Nguyên nhân các ông không hiểu vì ảo tưởng tích tụ từ muôn kiếp khiến các ông nghi ngờ khi nghe người nói Pháp. Để tìm hiểu Đức Phật và giáo pháp của Ngài vượt Phật, siêu Tổ và trở lại chỉ làm cho các ông ngày càng xa Đạo. Khi các ông chú ý đến nó, các ông đã đi lệch đường. Nếu các ông dùng lời, các ông sẽ dùng bao lời? Nếu không điều tâm thì tâm ở đâu? Tại sao phải quan tâm. Trân trọng.

208. Có người hỏi :

“-*Thế nào là im lặng khi nói:*

-*Cơ hội vượt khỏi tầm tay.*”

-Thế nào là nói trong im lặng?

-Ồ !

-Khi không nói, không im thì sao?

Sư dùng gậy đuổi ông tăng ra.

209. Sư thượng đường nói:

-Các ông chắc đã đi nhiều nơi tìm lời giải cho vấn đề sinh tử. Và ở mọi nơi các vị thầy đều cho các ông những lời từ ái. Bây giờ có lời nào mà các ông thấm nhuần, hãy bước ra trước và kể lại do đó tôi có thể luận bàn trước đại chúng. Bất cứ cái gì ?

Một ông tăng bước ra định đặt câu hỏi, sư nói:

-Đi đi, ông còn cách Tây phương một trăm ngàn dặm.

Sư nói rồi rời pháp tọa.

210. Có người hỏi :

-Nhu Lai trong 10 phương có một đường giải thoát. Đường giải thoát đó là gì?

-Tôi không nói được.

-Tại sao thầy nói không được?

-Nếu ông trình vấn đề ra thì tôi có thể.

211. Sư vào pháp đường và nói:

-Tôi có một câu và tôi không dám hy vọng là các ông hiểu nó, nhưng có ai đọc ra một câu không?

Sau một lúc im lặng, sư nói:

-Tôi tưởng rằng rợ Hồ râu đỏ, nhưng hóa ra tên râu đỏ rợ Hồ.

Rồi sư rời pháp tọa.

212. Thấy một ông tăng đọc kinh, sư nói:

-Muốn đọc kinh, phải có mắt đọc kinh, lòng đèn, cột chống, kinh Phật chẳng thiếu gì.

Giơ gậy lên sư tiếp:

-Tất cả kinh Phật đều ở trên đầu gậy này. Các ông có thấy một chấm nào không khi mở kinh ra?

Tôi nghe như vậy: trong xứ sở 10 phương gồm cả quốc độ nhiều như cát sông Hằng . . .

213. Sư thượng đường nói:

-Tôi nói điều tôi phải nói . . .

Một ông tăng bước ra trước lạy, định hỏi. Sư giơ gậy đánh và nói:

-Ông có thể nói được gì từ cái xấu : ‘Lũ côn đồ!’ Các ông cũng như ông tăng này, sao các ông dám thụ dụng sự cứng dường của tín thí? Các chúng sanh với nghiệp xấu đều ở đây, cục cứt khô nào họ tìm kiếm để nhai.

Và sư dùng gậy đuổi đại chúng ra khỏi phòng.

214. Sư thượng đường nói:

-Một vị Bồ tát có đạt Bát Nhã để hiểu bệnh khổ của chúng sanh, do đó hiểu bệnh của chính mình. Có ai ở đây hiểu được điều này hãy bước ra trước và chứng minh cho mọi người coi.

Đại chúng không ai đáp được. Rồi sư nói:

-Nếu các ông không làm được điều đó thì đừng ngăn cản tôi khi tôi muốn đi dạo chỗ nào tôi thích.

215. Sư thượng đường nói:

-Bạn đồng tu! Các ông phải nắm lấy điều chính yếu của một ông tăng mặc áo vá. Điều đó là gì?

Không có ai trả lời. Sư nói:

-Sự vẹn toàn của Trí Tuệ ! Hôm nay chúng ta có phổ thành !

Và sư bước xuống pháp tọa.

216. Sư thượng đường nói:

-Tôi không thể đưa thuốc cho một con ngựa chết. Tôi bảo cho các ông biết: Đây là gì : là Đông hay Tây, Nam hay Bắc, là chúng sanh hay phi chúng sanh, nghe hay nhìn bên trên hay bên dưới . . .Đó chỉ là lời rỉ tai của các bà già, Có bao người các ông đạt cảnh giới này, thuận hay nghịch với nó hãy đến một nơi yên tĩnh.

Với lời nói đó, sư rời pháp đường.

217. Sư thượng đường nói:

-Các vị lão thiền sư đều nói: Các ông phải thể hiện cái một không thanh sắc. Với lời nói từ hòa kia họ đã đánh lừa trẻ nhỏ. Trong am nhỏ họ đã tự ảo giác, họ đã tự thấy tổ tông. Vì mục đích gì họ đã tiêu dùng đồ cúng của thí chủ? Khi thời tới họ phải trả món nợ này dù họ rất sợ. Các ông phải cố gắng. Trân trọng.

218. Sư thượng đường nói:

-Các lão già đầu trọc ở khắp nơi, ngồi trên ghé bành hoặc ghé dài chỉ muốn lợi lộc và danh tiếng. Hỏi Phật họ đáp Phật, hỏi tổ họ đáp tổ. Họ ỉa đá những lời họ nói như những lời rỉ tai của các bà lão, họ chẳng biết phân tốt xấu. Các ông cũng giống họ, đều là những kẻ vô dụng.

219. Sư thượng đường nói:

-Các ông đến và đi không lý do. Các ông tìm gì ở đây? Tôi chỉ biết ăn, uống, ỉa. Tôi còn gì tốt nữa? Các ông đã đi hành hương nhiều nơi học thiền, hỏi Đạo. Để tôi hỏi: các ông học được gì ở những nơi này hãy trình ra coi.

Và sư thêm:

-Trong khi chờ đợi, các ông ăn gian ông thầy ngay chính nhà mình. Có đúng không, khi các ông cố tìm một vết chanh trên đất tôi, cố liếm và nhận rằng của chính mình và nói: tôi hiểu thiền, hiểu Đạo, ngay cả khi các ông đọc hết kinh Phật. Vậy là sao? Các vị thầy già thấy các ông chạy loạn không mục đích và họ nói Bồ Đề của các ông chính là Niết Bàn. Họ đã chôn các ông, họ kéo các ông vào cọc và buộc các ông vào đó. Họ thấy các ông không hiểu và họ nói: Bồ Đề không phải là Niết Bàn. Thấy việc này thì biết may mắn của các ông đã xuống dốc, các ông tìm lời giảng và bàn luận của kẻ khác. Kẻ phá hoại Phật giáo, các ông đã như thế và ngày nay thế nào? Khi tôi đi hành hương một nhóm người đã cho tôi lời giảng. Họ không có ý xấu nhưng một ngày kia tôi thấy họ chỉ là những tên hề. Nếu tôi không chết 3, 4 năm nữa tôi sẽ chặt hết chân họ. Ngày nay có nhiều sư giả, sao các ông không đi tìm và gia nhập bọn họ. Các ông tìm cục cứt khô nào ở đây?

Sư bước xuống pháp tọa, đánh và đuổi chư tăng ra khỏi pháp đường.

220. Có người hỏi :

-Thế nào là pháp nhân?

-Bụi mầu đơn.

-Nếu con hiểu thế thì sao?

-Sư tử lông vàng.

221. Có người hỏi :

-Thế nào là bản chất của ông tăng áo vá?

-Phía Nam có Tuyết Phong, phía Bắc có Triệu Châu.

-Đừng phức tạp hóa câu hỏi.

-Đừng né câu hỏi.

-Dạ !

Sư đánh ông.

222. Sư dẫn lời cổ nhân:

-Lấy không danh gọi không sắc.

Sư nói:

-Gậy là không danh gọi chẳng được không sắc, gọi cái gì là gậy, chẳng phải là không danh.

223. Sư thượng đường sau một lúc im lặng :

-Ai nói được cái đó, ai nói được bước ra trước.

Đại chúng im lặng. Sư nắm lấy gậy:

-Trước một hào nhỏ đầy cứt

Giơ gậy lên sư nói:

-Nay biến thành hào lớn.

Và sư bước xuống pháp tọa.

224. Sư thượng đường nói:

-Ngày hôm nay tôi sẽ nêu lên một công án cho các ông.

Đại chúng chú ý nghe. Sau một lúc một ông tăng bước ra vái lạy. Khi ông định hỏi, Vân Môn dùng gậy đuổi ông và hét lớn:

-Ông giống như người diệt Phật, nhưng ông tặng nhận cúng dường trên ghế dài và bảo tín đồ biết nói gì đây ? Bọn côn đồ !
Dùng gậy sư đuổi đại chúng ra khỏi phòng.

225. Một lần sư nói:

-Nếu ông bảo tâm là Phật, ông tạm thời chấp nhận nô tài là chủ nhân; sinh tử là Niết Bàn, cũng như chặt đầu để tìm sự sống. Nói về Phật và Tổ chỉ như dứt con người sau khi nhìn.

226. Sư hỏi một ông tăng:

-Hôm nay ông có kiếm củi không?

-Dạ có.

-Người xưa có nói: Ngay cả lúc ông không nhìn một vật thì mắt ông vẫn ở đó.

Sư ném một thanh củi xuống đất và nói:

-Tất cả các kinh Phật đều giảng điều đó.

227. Một lần nọ, sư nói:

-Tôi không đòi hỏi một giáo pháp bằng lời của tông môn; đây là trời, đây là đất, đây là tôi, đây là cột, thế nào là Phật pháp.

Thế cho đại chúng im lặng, sư nói:

-Thật là quá khó để diễn tả.

228. Khi sư thấy một ông tăng tới tham học, sư đánh vào một cột trụ, nói:

-Ông đến đây để lừa dối tôi.

Sư trả lời thế cho ông tăng:

-May mà ông chỉ đánh cây cột.

Sư đánh mạnh ông tăng và nói:

-Dành hơi cho người.

229. Một hôm, sư nói:

-Mười phương thế giới chỉ có nhất thừa. Bảo cho tôi biết cái ngã của ông nằm trong hay ngoài nhất thừa.

Và trả lời thế cho đại chúng im lặng:

-Mời vào.

Và thêm:

-Ông đó à !

300. Một ngày, sư nói:

-Nếu ông ngồi ở thiền phòng dưới áo và bát, tôi sẽ trói ông lại. Nếu ông chạy tới pháp đường, tôi sẽ khiến ông chạy tới chết. Ông được câu nói nào?

Sư trả lời thay cho người nghe:

-Mau !

231. Một ngày, sư nói:

-Là một chúng sanh, làm sao ông tránh được cái đó?

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-May mắn.

232. Vân Môn đọc:

-Quang minh lạng chiếu khắp hà sa.

Sư hỏi một ông tăng:

-Câu thơ này có phải là của Trương Chuyết không?

-Dạ phải.

-Sai.

233. Khi Vân Môn nhìn thấy chữ long tàng, sư hỏi một ông:

-Trong long tàng chứa gì?

Ông tăng không đáp được.

-Hỏi tôi, tôi sẽ bảo cho.

Ông tăng hỏi, và sư trả lời:

-Một con cóc chết.

Và sư trả lời thay cho ông tăng:

-Một phát rắm.

Và sư thêm:

-Bánh bao.

234. Vân Môn hỏi một ông tăng:

-Ông từ đâu tới?

-Từ Tô Châu.

-Ông qua hạ ở đâu?

-Ở Tây Thiên.

-Ông ấy dạy gì?

Ông tăng giang 2 tay ra, sư đánh ông.

-Con còn chưa nói hết mà.

Sư giang hai tay ra. Ông tăng không trả lời. Sư đánh đuổi ông ra.

Sư trả lời thay cho ông tăng:

-Con đi ngay đây !

235. Sư hỏi một ông tăng:

-Ông đang đọc kinh Kim Cương có phải không?

-Dạ phải.

Sư ngâm:

-Vật không phải là vật thì gọi là vật.

Sư giơ một cái quạt lên và nói:

-Ông gọi cái này là quạt. Đó là một khái niệm. Tôi giơ nó lên, nhưng nó ở đâu ? Tốt hơn hết là không ảo giác từ sớm tới chiều.

236. Vân Môn hỏi một ông tăng:

-Ai làm bánh vừng này?

Ông tăng giơ bánh lên.

-Bỏ những gì ông đã học ở thiên phòng qua một bên, ai làm bánh vừng?

-Thầy tốt nhất là đừng lừa dối con.

-Đồ liệt não!

237. Sư bảo Càn Phong:

-Hòa thượng, thỉnh trả lời.

-Ông đã từng đến đây chưa?

-Con tới rồi.

-Vậy sao? Vậy sao?

-Con tưởng hòa thượng điên, hóa ra còn hơn thế.

238. Sư hỏi Tào Sơn:

- Một ông tăng phải làm gì?
  - Ăn cơm từ ruộng của thiền viện.
  - Nếu chỉ làm thế thì sao?
  - Ông có thực sự ăn không?
  - Dạ phải, con có thể làm.
  - Ông làm thế nào?
  - Có khó gì khi mặc áo ăn cơm?
  - Làm sao ông mặc áo da và mang sừng?
- Vân Môn vái lạy.

239. Sư có lúc giờ gậy lên nói:

- Cần khôn đại địa sát, hoạt đều tại nơi đây.

Một ông tăng hỏi:

- Thế nào là sát?
- Thất điên, bát đảo.
- Thế nào là hoạt?
- Muốn làm đầu bếp.
- Nếu không sát, không hoạt thì sao?

Sư giờ gậy lên nói:

- Ma ha Bát Nhã, ba la mật.

240. Sư có lúc đánh cây cột và nói:

- Ba thừa, 12 phần giáo có dạy được không?

Tự nói:

- Không được.

Lại thêm:

- “Đồ chồn tinh”.
- Ý hòa thượng là sao?
- Ông Trương uống rượu, ông Lý say.

241. Dẫn lời cổ đức có câu làm kinh người.

Có ông tăng hỏi:

- Thế nào là câu làm kinh người?
- Hưởng !

242. Sư có lúc nói:

-Gặp người trên đường là thọ dụng.

Sư giờ phát tử lên nói:

-Gậy không phải là đường, nói cũng không phải là đường.

243. Dẫn chân như chứa tất cả. Sư nói:

-Sơn hà đại địa gọi là gì?

Sư lại nói:

-Chư pháp không tướng, không sinh không diệt, không bản, không sạch.

244. Sư có lúc nói:

-Làm mà không làm. Dụng mà không dụng.

Sư giờ phát tử lên nói:

-Bất dụng mà vô dụng, gọi phát tử là gì?

245. Sư dẫn lời Đơn Hà:

-Trăm xương ta nát, một vật trường linh.

Sư nói:

-Phát tử không thể không linh, ở đâu được?

246. Dẫn chí công nói: Dâu kê Sứ, một quả sáng lâu rồi.

Sư nói:

-Sau nào không hỏi ông, ngoài 3 ngàn dặm, ngoại đạo hãy nói một câu coi.

247. Sư có lúc nói:

-Đại dụng hiện tiền chẳng có quy tắc.

-Thế nào là đại dụng hiện tiền?

Sư giờ gậy lên, lớn tiếng nói:

-Lão tử, Thích Ca đến rồi!

248. Sư có lúc dùng gậy đánh hỏa lò, mắt đại chúng bị động, sư nói:

-Hỏa lò nhảy lên 33 tầng trời thấy không, thấy không?

Chúng không lời, sư nói:

-Đừng nói đánh không vỡ đâu.

249. Có ông tăng hỏi Tuyết Phong:

-Bỗng thấy thượng thượng nhân tới phải làm sao?

Tuyết Phong giơ gậy lên.

Sư nói:

-Tôi không giống Tuyết Phong.

-Không biết hòa thượng thì sao?

Sư bèn đánh.

250. Sư nhân thọ trai, giơ bánh hồ lên nói:

-Tôi chỉ cung dưỡng lương Chiết nhân, không cung dưỡng người phương Bắc.

-Vì sao vậy?

-Trời lạnh, ngày ngắn hai người cùng chung chén.

251. Dẫn lời quốc sư:

-Phật pháp ở phương Nam bán sinh, bán diệt, ở đây thân tâm là một, ngoài thân vô dư.

Sư nói:

-Cái gì thân tâm là một ?

Lại nói:

-Cần biết ý quốc sư, đừng hạnh phụ ông ấy.

252. Dẫn Túc Tông mời quốc sư xem bệnh.

Quốc sư nói:

-Có tâm nào mà xem bệnh.

Để lại mời. Quốc sư nói:

-Hạnh phụ kịch hay.

Sư nói:

-Đầu rồng, đuôi rắn.

253. Dẫn Dược Sơn hỏi một ông tăng:

-Từ đâu tới?

-Từ Hồ Nam.

-Động Đình Hồ đã đầy chưa?

-Chưa.

-Sao mưa nhiều thế mà vẫn chưa đầy?

Vân Nham đáp thay:

-Vì sâu thẳm.

Động Sơn đáp thay:

-Có thiếu gì đâu?

Vân Môn nói:

-Chỉ ở nơi này!

254. Dẫn lời của Tuyết Phong:

-Ngồi bên mâm cơm mà chết đói, ngồi bên bờ sông mà chết khát.

Vân Môn nói:

-Toàn thân là cơm, là nước.

255. Sư dẫn lời Tư Phúc trả lời một ông tăng:

-Cổ nhân giờ gậy lên là ý gì?

Tư Phúc A lên một tiếng. Sư nói:

-Thêm sương trên tuyết.

256. Sư dẫn lời Tư Phúc trả lời một ông tăng:

-Thế nào là một trần vào chính thọ?

Phúc làm bộ nhập định.

-Thế nào là các trần khởi?

-Ông hỏi ai?

Vân Môn nói:

-Lời sư đã sai rồi, chỉ là cát đằng!

257. Dẫn lời của Huyền Sa trả lời một ông tăng:

-Thế nào học nhân tự kỷ?

-Là tự kỷ của ông.

Vân Môn nói:

-Không ngờ đại nhân bị ngữ chuyên.

Có một ông tăng hỏi:

-Thế nào là tự kỷ của con.

-Bồng trên đường có người bảo ông ăn chay, nhưng gặp gì ông ăn nấy.

258. Vân Môn đến Mục Châu Trần Tôn Túc để tham học. Lần thứ nhất không được vào cửa. Lần thứ hai cũng không được vào cửa. Lần thứ ba thấy cửa hé mở. Vân Môn đưa chân vào cửa để mở. Mục châu thấy ông, đóng nhanh cửa lại, nhanh đến nỗi chân Vân Môn bị kẹt và gãy. Do sự đau đớn ấy Vân Môn hốt nhiên đại ngộ.

259. Một hôm sư dạy đại chúng:

-Nếu các ông không gặp một người 3 ngày thì đừng nghĩ hẳn là người đó, còn các ông thì sao?

Đại chúng không trả lời được, sư đáp thế:

-Một ngàn.

260. Sư có lần trú ở Linh Thụ viện, một sáng kia có một ông quan đến thăm hỏi:

-Quả linh của hòa thượng đã chín chưa?

-Chưa hề xanh bao giờ.

261. Có người hỏi Vân Môn:

-Đạo là gì?

-Bỏ.

-Bỏ cái gì?

-Bỏ tà, làm chính.

262. Sư một lần kể lại:

-Thế Tôn sanh ra, một tay chỉ trời, một tay chỉ đất, bước đi bảy bước nói rằng:

-Trên trời, dưới trời chỉ có ta là hơn cả. Lúc đó nếu tôi thấy vậy liền dùng gậy đánh chết, vứt cho chó ăn thì thiên hạ được thái bình.

263. Cổ, Giám, Di.

Sư thường nói với học nhân giám khi học nhân định trả lời, lại nói Di sau khi đó. Người sau gọi là : Cổ, Giám, Di.

Lại có bài kệ sau:

Gặp nhau chẳng dương mi

*Đông Tây ta người đi
Sương hồng che trăng lặn
Bạch nhật nhiều Tu Di.*

264. Một hôm sư thượng đường hỏi đại chúng:

-Các ông có muốn gặp chư tổ không?

Trước khi mọi người kịp trả lời, sư giơ gậy lên trên đầu họ và nói:

-Chư tổ ở trên đầu các ngươi.

Lại hỏi tiếp:

-Các ông có muốn nhìn thẳng vào mặt họ không?

Sư chỉ xuống đất và nói:

-Họ đều ở dưới chân các ông.

Sau một lúc sư nói:

-Tôi sửa lễ cúng họ, nhưng bọn quý đỏi chẳng bao giờ thỏa mãn.

265. Vân Môn nói:

-Cả ngày nói chuyện mà chưa hề nhếch môi, cũng không một lời. Cả ngày mặc áo, ăn cơm mà chưa hề đụng một sợi tơ, một hạt gạo.

266. Vân Môn bảo chúng đệ tử:

-Mọi người có ánh sáng, khi nhìn không thấy tối ám, thế nào là ánh sáng của mọi người?

Đại chúng không ai đáp được, sư đáp thế:

-Cửa kho!

Lại nói:

-Việc tốt chẳng bằng không.

267. Một hôm sư bảo chúng đệ tử rằng:

-Trong càn khôn, giữa vũ trụ có một báu vật, giấu ở Hình Sơn. Đem lồng đèn vào điện Phật, đem cửa chùa lên lồng đèn.

268. Sư hỏi chúng đệ tử:

-Cổ Phật và cây cột tương giao là cơ thứ mấy?

Đại chúng không đáp được, sư tự đáp:

-Núi Nam mây giăng, núi Bắc mưa rơi.

269. Có ông tăng hỏi Vân Môn;

-Pháp thân là thế nào?

-Lục bát thân.

270. Huyền Sa bảo đệ tử:

-Các thiên sư đều muốn phổ độ chúng sinh. Nay có người mù đến. Giờ phát tử lên hấn không thấy. Có người câm đến, kêu hấn nói, hấn không nói được. Có người điếc đến, bảo hấn, hấn chẳng nghe. Vậy làm sao phổ độ ? Nếu không cứu độ được, vậy Phật Pháp chẳng là không linh nghiệm sao?

Có ông tăng đem chuyện trên đi hỏi Vân Môn. Vân Môn nói:

-Ông lạy đi.

Ông tăng lạy rồi đứng đó. Vân Môn giờ gậy như muốn đẩy ông tăng,

Ông tăng bèn thôi lui.

-Ông chẳng mù !

Lại gọi:

-Ông lại đây!

Ông tăng lại gần.

-Ông chẳng điếc!

Lại hỏi:

-Ông hiểu không?

-Chưa hiểu.

-Ông cũng chẳng câm.

Lúc đó, ông tăng hốt nhiên đại ngộ.

271. Có ông tăng hỏi sư:

-Thế nào là thanh tịnh pháp thân?

-Hoa Dược lan.

-Nếu con cứ hiểu như vậy thì sao?

-Là sợi lông vàng của sư tử.

272. Sư hỏi Động Sơn:

-Ông vừa rời đâu?

-Tra Độ.

-Ông qua hạ ở đâu?

-Chùa Báo Từ ở Hồ Nam.

-Ông lia đó lúc nào?

-Ngày 25, tháng 8.

-Tôi tha ông 30 gậy.

Ngày hôm sau Động Sơn đến gặp sư và hỏi:

-Mong ơn hòa thượng đã tha cho 30 gậy, nhưng con sai ở đâu?

-Đồ giá áo, túi cơm, Giang Tây Hồ Nam đi đâu chẳng được?

Nghe lời nói ấy Động Sơn đại ngộ, thưa:

-Con sẽ đi tới nơi nào không có người, dựng một am cỏ, không trồng một cây lúa, hay tích trữ rau, con sẽ tiếp thiện tri thức khắp thiên hạ. Con sẽ sửa quần áo cho họ. Đó chẳng phải là việc tốt sao?

Vân Môn nói:

-Đồ giá áo, túi cơm, ông chỉ bằng một quả dưa mà to miệng thế!

273. Một ông tăng hỏi sư:

-Thế nào là chỗ tu hành của người xuất gia chân chính?

-Là chỗ không người hiểu được.

-Làm sao mọi người không hiểu được?

-Vậy ông hãy cố tìm hiểu cái không hiểu được.

274. Có ông tăng hỏi sư:

-Khi con quét sạch bụi trần, hết phiền não thấy Phật, rồi sao?

-Lúc đó ông thấy Phật cũng là bụi, là phiền não, cũng phải quét đi.

275. Vân Môn đút tay vào miệng sư tử gõ kêu:

-Cắn chết tôi, cứu mạng!

276. Một hôm, một ông tăng hỏi sư:

-Khi không nghĩ có sai lầm không?

-Núi Tu Di.

-Đã nói không nghĩ thầy còn thêm núi Tu Di vào làm gì nữa?

-Bỏ cả xuống!

-Đã không nghĩ, làm sao bỏ xuống?

-Vậy hãy nhắc lên và mang đi.

277. Sư dẫn lời Thúy Nham.

Cuối hạ Thúy Nham thượng đường nói:

-Cả kỳ hạ rồi tôi vì các ông nói pháp, lông mày tôi còn không?

Bảo Phúc đáp:

-Làm tên giặc đầu rồng.

Trường Khánh đáp:

-Sinh vậy.

Vân Môn đáp:

-Quan!

278. Dẫn lời Sinh pháp sư.

-Gõ không để tiếng vang, gõ gõ thì không tiếng.

Sư dùng gậy gõ không và kêu A, lại gõ giường hỏi:

-Có tiếng không?

-Có tiếng.

-Gã tặc này!

Lại gõ giường:

-Gọi là tiếng gì?

279. Sư dẫn lời ông tăng hỏi Thạch sương.

-Trong giáo lý có ý tổ sư không?

-Có.

-Thế nào là giáo lý có ý tổ sư?

-Đừng tìm trong sách.

Vân Môn nói:

-Đừng hạnh phụ lão tăng. Các ông ngồi trên lỗ cầu tiêu để làm gì?

280. Sư dẫn lời Thạch sương.

-Nên biết có một câu ngoài giáo truyền riêng.

-Thế nào là câu ngoài giáo truyền riêng?

-Không câu.

-Không câu là bắt đầu của câu.

281. Sư có lúc nói:

-Không dám mong ông nghịch sóng, nhưng thuận sóng rất khó.

Liên dẫn:

-Lương Trục lúc mới đến tham Ma Cốc, Ma Cốc đang cuộc cỏ. Lương Trục đến chỗ Ma Cốc. Ma Cốc liền lui vào phòng phương trượng. Liên 3 ngày gõ cửa, Ma Cốc không trả lời. Lần thứ 3 Ma Cốc hỏi:

-Ai?

-Hòa thượng đừng lừa dối Lương Trục, nếu không lay hòa thượng thì đã bị Kinh, Luận lừa dối một đời. Lúc từ biệt về Kinh, Lương Trục sẽ nói:

-Mọi người đều biết chỗ Lương Trục hiểu, nhưng không biết chỗ Lương Trục biết.

Vân Môn nói:

-Chỗ biết của Lương Trục là gì?

282. Sư dẫn lời Động Sơn.

-Nên biết có chuyện Tiên, Phật.

-Thế nào là chuyện Tiên, Phật?

-Phi Phật.

Vân Môn nói:

-Danh không thể được, trạng không thể được nên gọi là phi.

283. Dẫn cổ nhân nói:

-Ngã nhân không thì chư pháp không. Ngàn vạn loại đều đồng.

Vân Môn nói:

-Thân không thể được, thì chư pháp há có! Cổ nhân nói vật vô tình có Phật tánh nhưng không nói pháp thân nói pháp.

284. Dẫn lời một ông tăng hỏi quốc sư:

-Thế nào là bản thân Tỳ Lô Giá Na?

-Ông đem tĩnh bình lại đây.

Ông tăng đem tĩnh bình tới.

-Đem về chỗ cũ.

Ông tăng đem về chỗ cũ và hỏi:

-Thế nào là bản thân của Tỳ Lô Giá Na.

-Cổ Phật đã lâu rồi!

Vân Môn nói:

-Không dấu vết.

285. Dẫn lời Vi Giám Quân xem tranh Trương Tử:

-Trâu và cây, cây và trâu.

Ông tăng không trả lời được, Vân Môn đáp thay:

-Quy y Phật, Pháp, Tăng.

286. Dẫn lời của một ông tăng hỏi Quán Khê:

-Đã lâu nghe tiếng Quán Khê tới nơi chỉ thấy ao nổi bọt.

-Ông chỉ thấy ao nổi bọt không thấy Quán Khê.

-Thế nào là Quán Khê?

-Mũi tên nhanh.

Vân Môn nói:

-Sao không dùng đệ nhất cơ mà đáp?

287. Dẫn lời Tuyết Phong:

-Cả đại địa ông tưởng là có.

Vân Môn nói:

-Ông chẳng thấy Kinh Lăng Nghiêm nói: Chúng sanh điên đảo mê chạy theo vật, nếu có thể chuyển vật thì đồng Như Lai.

288. Sư có lúc nói:

-Tôi thường nói tất cả âm thanh là Phật thanh, tất cả sắc là Phật sắc. Tất cả đại địa là pháp thân, uông công tạo pháp kiến. Như nay tôi thấy gậy thì gọi là gậy, thấy nhà thì gọi là nhà.

289. Một ngày, sư giờ gậy lên nói:

-Giáo lý nói phàm phu nói có, nhị thừa nói không, Duyên giác nói giả có, Bồ tát nói không. Nạp tăng thấy gậy nói gậy, đi, đứng nằm ngồi đều không động.

290. Sư dẫn lời Giáp Sơn:

-Trên trăm đầu cơ tiến thủ lão tăng, ở chợ huyên não nhận ra thiên tử.

Vân Môn nói:

-Một hạt bụi khởi, thì đại địa toàn thâu.

Vân Môn nói:

-Bất thâm! Bất thâm! Lấy gậy chỉ cột nói Giáp Sơn biến thành cột. Coi đi ! Coi đi!

Vân Môn nói:

-Con cóc vào tai ông. Con rắn xuyên mắt ông. Hãy hướng cát đằng mà hiểu.

291. Sư dẫn lời Lạc Phô:

-Một trần vừa khởi đại địa toàn thâu.

Vân Môn nói:

-Điều sào thiên sư vừa giơ lên một sợi tơ áo, có người liền giác ngộ.

292. Sư có lần đánh vào giường nói:

-Nếu ông nghe tiếng mà ngộ thì sơn hà đại địa, mặt trời, mặt trăng, sao trời sai ở chỗ nào?

293. Sư thượng đường nói:

-Tôi không dùng lời nào từ tông môn. Thế nào là ngã theo chư tổ?

Trả lời thay cho chư tổ, sư giang 2 tay ra.

294. Một ngày, sư nói:

-Tôi bị vướng mắc vào lời nói hàng ngày của các ông cho đến tối. Hãy hỏi tôi một câu hỏi bây giờ.

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-Con sợ Vân Môn sẽ không trả lời.

295. Có lần sư nói:

-Lời nào không lừa dối người?

Và sư trả lời thế cho đại chúng:

-Đừng nói với tôi đó là câu nói.

296. Một hôm, sư nói:

-Các vị cổ đức xoay mây vào tường và đóng cửa nhưng họ vẫn không vượt qua.

Trả lời thay cho đại chúng sư nói:

-Quả nhiên có cút khô ở đây!

Và thêm:

-Một cục!

297. Sư vào pháp đường, khi đại chúng đã tụ họp, sư nói:

-Có một sai lầm lớn! Phải coi cho kỹ.

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-Chẳng cần người khác.

298. Một lần sư nói:

-Chẳng có gì không giảng Phật pháp, đánh chuông, gõ mõ cũng không ngoại lệ.

Và sư thêm:

-Không được nói rằng nói là giảng Phật pháp, không nói thì không giảng Phật pháp. Ngay cả lời tôi vừa nói cũng không làm được miễn là có lợi cho người.

299. Một lần, sư nói:

-Trong tông môn, sát hoạt được tự do.

-Thế nào là sát?

-Đông đi, xuân tới.

Khi Đông đi, xuân tới thì sao?

-Ông làm ăn ỉ, làm bầm bốn phương và vác gậy ngang vai.

300. Một lần sư đến tham Tuyết Phong, đến Tuyết Phong trang gập một học tăng liền hỏi:

-Hôm nay ông định lên núi có phải không?

-Phải.

-Nhờ ông chuyển giùm một câu cho Tuyết Phong nhưng đừng bảo là tôi nói.

-Được.

Ông tăng lên núi, khi phương trượng thượng đường, đại chúng tập họp; ông tăng bước ra, nắm lấy phương trượng nói:

-Lão đầu tử! Cổ mang gông sắt sao không cởi ra?

Ông tăng làm đúng lời dặn của Vân Môn. Tuyết Phong nghe rồi nắm ngực ông tăng bảo:

-Đây không phải là lời ông nói.

-Là của con.

Tuyết Phong thét lớn:

-Thị giả! Mang dây thừng và gậy ra đây.

Ông tăng hoảng sợ vội nói lại:

-Không phải là lời con mà là lời của ông tăng từ Triết Giang tới, bảo con nói thế.

Tuyết Phong bảo đại chúng:

-Các ông mau nghênh tiếp vị đại sư của 500 chúng.

Hôm sau, sư đến gặp Tuyết Phong. Tuyết Phong hỏi:

-Ông sao được cảnh giới này?

Sư chỉ cúi đầu. Từ đó thầy trò tâm tâm khế hợp. Sư lưu lại với Tuyết Phong và được Tuyết Phong truyền Pháp.

301. Sư dẫn lời của Mã Tổ:

-Tất cả lời nói đều thuộc Đê Bà Tông. Lấy lời đó làm chủ.

Vân Môn nói:

-Đó là câu nói hay, chỉ là không có người hỏi.

-Thế nào là Đê Bà Tông?

-Ông thuộc hạng 96, hạng thấp nhất của Tây phương.

302. Sư dẫn lời cổ đức:

-Một lời vừa nói, vạn vật đều thấu.

Vân Môn nói:

-Bảo tôi biết đó là lời gì?

Sư tự đáp:

-Chim xuân hót trên đỉnh Tây lĩnh.

Và bảo một ông tăng:

-Ông hỏi tôi!

Ông tăng liền hỏi, sư đáp:

-Ý!

303. Sư dẫn lời cổ đức:

-Một niệm chứa cả Nhất thiết trí.

Vân Môn giờ gậy lên, nói:

-Cần khôn, đại địa đều ở đầu gậy này, nếu ông hiểu pháp đó thì không còn thấy gậy nữa. Dù vậy, ông vẫn còn chấp.

304. Một lần sư nắm gậy đánh lên chỗ ngồi, nói:

-Tất cả âm thanh là Phật thanh, tất cả sắc là Phật sắc. Khi ông nâng bát lên ăn, ông có Bát kiến, khi ông đi ông có Hành kiến, khi ngồi ông có Tọa kiến. Cả bốn ông đều hành động như vậy.

Sư lấy gậy đuổi các ông tăng ra khỏi phòng.

305. Sư dẫn lời Phật hỏi ngoại đạo:

-Ông lấy gì làm tông?

Vân Môn đáp thay ngoại đạo:

-Chẳng thọ gì là tông.

Vân Môn đáp thay cho Phật:

-Đến lượt ông.

Phật trả lời:

-Ông lấy chẳng thọ gì làm tông phải không?

Sư đáp thay cho ngoại đạo:

-Lão Cồ Đàm đừng làm mất điểm chứ!

306. Sư bảo đại chúng:

-Hàng ngày các ông đến, đi, thăm hỏi không thôi, nếu phải qua sông thì làm sao qua?

Một lúc lâu có ông tăng đáp:

-Đi bộ.

Sư rất vui mừng.

307. Sư dẫn lời hữu vi, vô vi:

-Hữu vi vô 3 đời, vô vi hữu 3 đời. Hữu vi là pháp đoạn diệt. Vô vi chẳng giữ chỗ tịnh sao?

308. Có người hỏi:

-Nếu học nhân làm sạch mọi thứ trong một lần thì sao?

-Ông làm gì tôi?

-Đó là chuyện của hòa thượng.

-Đồ giá áo, túi cơm.

309. Sư thượng đường nói:

-Hôm nay tôi vướng lời với các ông: cứt, đái, lửa, tro, những con heo bản, những con chó ghẻ, và cả những vật không nhận ra sống trong hồ phần. Tôi bảo cho các ông, các ông phải nắm lấy vũ trụ, tam thừa, mười hai phần giáo và Phật pháp của ba cảnh giới và chư tăng của cả nước trên mi mắt. Dù các ông có hiểu ở đây và bây giờ thì các ông cũng là những gã bất hạnh nhảy vào hố phần không lý do. Nếu kẻ nào từ chư tăng tới, tôi sẽ đánh cho gã què giò.

Có 3 ông tăng bước ra, lần lượt vái lạy. Sư nói:

-Một bản án chung cho các ông.

310. Sư thượng đường nói:

-Những ông tăng đi hành hương mà đi lạc, dù ở Nam, hay Bắc của sông Hoàng Hà, các ông đều có nguyên quán. Các ông có biết không? Hãy bảo tôi biết tôi sẽ coi cho các ông. Có người nào không? Nếu ông không biết thì tôi đã dối ông. Ông biết không nếu quê ông ở miền Bắc thì có Triệu Châu và Văn Thù ở Ngũ Đài Sơn. Họ ở cả đây. Nếu ông quê ở phía Nam thì có Tuyết Phong, Wolong tất cả đều ở đây. Nếu không muốn gặp họ thì đừng giả vờ. Nếu các ông không muốn thì hãy coi tôi cười Phật đường. Trân trọng.

311. Có người hỏi:

-Thế nào là hoạt?

-Nếu tâm ông không thất bại thì ông không đổ mặt.

-Thế nào là sát?

-Không bán đồ của ông tăng sau khi chết 3 ngày.

-Nếu không sát, hoạt thì sao?

Vân Môn dùng gậy đuổi ông tăng ra khỏi phòng.

312. Có người hỏi Vân Môn:

-Nếu một người không biết gì, hòa thượng có giúp không?

-Hai trường hợp, một bản án.

313. Có người hỏi:

-Con mong hòa thượng chỉ dẫn.

-Nhân chi sơ.

-Con không hiểu.

-Tính bản thiện.

314. Sư thượng đường nói:

-Mí mắt ông kéo dài đến chân trời mười phương, lông mày của ông lên thiên đường và vào hỏa ngục và núi Tu Di làm nghẹn họng ông. Ông có hiểu gì không?

315. Một lần, sư nói:

-Lồng đèn là cái ngã của ông, khi ông nâng bát lên ăn, đồ ăn không phải là cái ngã của ông.

-Khi đồ ăn là cái ngã thì sao?

-Đồ đã hồ tinh!

-Có phải ông nói đồ ăn là cái ngã của ông?

-Phải!

-Trong năm lừa ông sẽ thấy trong mộng.

316. Một lần, sư nói:

-Không ngón tay, chếp miệng, nhãn mày, nhướng mắt, giơ gậy, vẽ vòng chỉ là để bắt người. Phật pháp không bao giờ diễn tả được bằng lời, nếu có chỉ là đái, ỉa.

317. Trong một bữa thọ trai, sư cắn một miếng bánh mè và nói:

-Tôi cắn vào mũi Đế Thích, và Đế Thích đang đau đớn.

Rồi chỉ gậy xuống chân ông tăng:

-Đế Thích đang ở dưới chân ông và biến thành già Thích Ca. Ông thấy không? Ông thấy không? Diêm Vương nghe tôi nói và cười ha hả, tôi chẳng liên can gì, nhưng nếu ai chẳng liên can thì sẽ nằm trong tay tôi.

318. Một ông tăng hỏi :

- Thế nào là tự kỷ của con?
- Lão nạp vào nước, vào bùn.
- Vậy là con tan xương, nát thịt!
- Nước của cả đại dương đều ở trên đầu ông nói mau, nói mau.
Ông tặng bỏ đi không trả lời.
- Sư trả lời thế cho ông tặng:
- Con biết, hòa thượng sợ con không giỏi.

319. Sư dẫn:

- Chân lý chứa mọi vật.

Sư hỏi:

- Sơn hà, đại địa tử đâu ra?

Và thêm:

- Những thực thể này đều trống rỗng, chúng không xuất hiện cũng không biến mất, chúng không sạch, cũng không bẩn.

320. Sư dẫn lời của quốc sư:

- Nói tiêm là ngược lại với thói thường hợp Đạo, nói Đốn là không có dấu vết gì.

Vân Môn nói:

- Khảy ngón tay, nhả mày chớp . . . nghĩ kỹ coi chúng đều không để lại dấu vết gì.

321. Một lần sư giơ gậy lên nói:

- Cả vũ trụ, sát, hoạt đều ở trên gậy này.
- Thế nào là sát?
- Một đồng hỗn độn.
- Thế nào là hoạt?
- Nếu ông muốn làm đầu bếp.
- Không sát, hoạt thì sao?
- Là Bát Nhã.

322. Sư thượng đường nói:

- Đã được nói một lần và không nói nữa, thế nào là nói một lần?

Sư lại nói:

-Nếu ông không đồng tình thì hãy kiếm chỗ vào. Ngay cả chư Phật nhiều như cát sông Hằng, và cả các kinh Phật ở dưới chân ông thì cũng không bằng ông giác ngộ. Bây giờ thì ai đã giác, bước ra trước giảng coi.

Trả lời cho đại chúng im lặng:

-Như cha mẹ có con.

Và trả lời cho câu trước:

-Trường An tuy vui nhưng không ở lâu được,

323. Khi đang hái trà sư nói:

-Hái trà là một công việc nhọc mệt, ai hỏi một câu nào?

Không ai trả lời, sư nói:

-Nếu các ông không nói được thì đọc Tam tạng kinh, nếu không thuộc thì viết chữ coi.

Đại chúng im lặng, sư nói:

-Cũng đáng thử.

Và để trả lời cho câu nói trước, sư nói:

-Tôi cố gắng làm nhưng chả tới đâu!

324. Sư giờ gậy lên nói:

-Coi kìa, cả vũ trụ đều rung chuyển.

Nói rồi sư rời pháp tọa. Trả lời thay cho đại chúng im lặng:

-A!

325. Một ngày, sư nói:

-Tôi không bảo các ông để Phật pháp sang một bên nhưng ở đây có ai biết chân lý đặt để là gì không?

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-Nếu nói có, con sẽ bị Vân Môn bắt.

326. Sư hỏi một ông tăng:

-Đại Hàn và Trung Hoa là cùng hay là khác?

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-Phật đường, pháp đường, nhà bếp, tam quan.

327. Sư hỏi một ông tăng:

-Cổ Phật và cây cột tương giao là cơ thứ mấy?

Không ai trả lời.

-Hỏi đi tôi sẽ bảo ông.

Một ông tăng hỏi và sư nói:

-Một cuộn chỉ, 30 đồng.

Để trả lời câu thứ nhất, sư nói:

-Mây giăng núi Nam, mưa rơi núi Bắc.

-Còn một cuộn chỉ, 30 đồng thì sao?

-Đó là sự trao đổi.

328. Sư hỏi:

-Đề mục của ông là gì?

-Muối đất, gạo rẻ.

329. Khi sư nói xong, đứng dậy và nói:

-Nếu tôi nay các ông đã hiểu thì tốt kiếm chặt đứt đầu tôi, cho tôi hết nói.

Rồi nâng áo lên rũ, sư nói:

-Thế nào?

Trả lời thay cho đại chúng sư nói:

-Con không làm hòa thượng mất mặt đâu.

330. Có người hỏi sư:

-Làm theo ý mình thích thì sao?

-Tới lượt ông.

331. Sư hỏi một ông tăng:

-Ông đang đọc kinh gì?

-Kinh Bát Nhã.

-Thế nào là thanh tịnh?

-Cùng hòa thượng thương lượng.

-Năm lừa thấy trong mộng.

Lại nói:

-Đến đến, đi đi chỉ cùng ông chia cát đặng, ẩn thân trong mùng trôn muỗi. Cá ở biển Đông nhảy lên 33 tầng trời để làm gì?

-Hòa thượng nói gì chả được.
-Cái ông đầu rồng này!

332. Nhân uống trà, sư hỏi:

-Sắc, hương, vị, xúc là bốn trần, ông nói trà là trần thứ mấy?
Ông tăng không đáp được, sư nói:
-Đừng hạnh phụ tôi.

333. Sư hỏi tăng:

-Chuyên kinh Kim Cang có phải không?

-Dạ!

-Tất cả pháp là phi pháp, là pháp vậy.

Giơ cái quạt lên, sư nói:

-Gọi cái này là cái quạt, gọi là giơ ở đâu? Từ sáng tới chiều chỉ vọng tưởng làm gì?

334. Sư nhân tặng thiết trai hỏi:

-Ông là người ở đâu?

-Con người xứ mỡ.

-Bảo điên tọ và A sư thiết trai.

335. Nhân uống trà, sư nói:

-Trên đường đến Tào Khê còn nói truyện tục không?

-Mời hòa thượng uống trà!

-Tỉnh xứ Ta Bà ha.

336. Sư hỏi ông tăng:

-Bánh hồ là ai làm?

Ông tăng giơ bánh hồ lên.

-Cái này để sang một bên, liền giường có thể học được, bánh thường ai làm?

-Hòa thượng đừng lừa dối con thì tốt.

-Tên đầu rồng này!

337. Sư bỏ đi, một ông tăng đi theo, sư giơ chướng lên nói:

- Ông ăn được mấy trái hạt giẻ?
- Hòa thượng đừng sai chứ.
- Là ông sai.
- Hòa thượng đừng buộc người thường thành giặc.
- Tịnh xứ Tát Bà Ha.

338. Sư nhân thọ trai, có một ông tăng đứng hầu. Sư nói:

- Ông có no không?
- Ông tăng không trả lời, sư giờ gậy lên:
- Gậy chưa no.

339. Sư hỏi tọa chủ:

- Ông giảng kinh nào?
- Kinh Niết Bàn.
- Kinh Niết Bàn có 4 đức phải không?
- Phải.

Sư giờ chén trà lên hỏi:

- Cái này có mấy đức.
- Một đức cũng không.
- Cổ đức sao lại nói thế?
- Cổ đức nói thế nào?

Sư gõ chén hỏi:

- Hiểu không?
- Không hiểu.
- Đó là người giảng kinh.

340. Sư một ngày rời phương trượng, có một ông tăng đưa gậy cho sư, Sư tiếp lấy rồi đưa lại cho ông tăng. Ông tăng không nói được lời nào. Sư nói:

- Hôm nay tôi được lợi.
- Hòa thượng được lợi gì?
- Tôi bỏ được miệng ăn cơm.

341. Nhân thấy ông tăng đứng hầu ở góc Phật điện, sư vỗ tay nói:

- Cây cột ở Phật điện vào phòng bếp kìa!

Ông tăng xoay đầu lại coi. Sư nói:

-Thấy ông không hiểu rồi, chỉ xứng đứng hầu ở Phật điện.

Lần sau lại thấy ông, sư nói:

-Không hỏi có lời, không hỏi không lời, ông làm sao hỏi?

Ông tăng không trả lời được, sư nói:

-Ông hỏi tôi đi!

Ông tăng bèn hỏi. Sư gọi chú tiểu:

-Dạ!

-Chú có sư đệ rồi!

342. Sư hỏi:

-Phật pháp còn có dài ngắn không?

-Cái rèm cửa này dài 5 thước.

-Cái này là rèm cửa, cái kia là Phật pháp.

-Cái gì gọi là cái rèm?

-Đồ vọng ngữ!

343. Sư thượng đường nói:

-Từ xưa đã có chuyện gì? Ngay đây tôi bảo cho các ông biết trong cả vũ trụ liên quan đến các ông, nếu có trở ngại gì thì các ông hãy nắm bắt cho tôi. Cái gì các ông gọi là Phật, là Tổ. Cái gì các ông gọi là Sơn hà, đại địa, mặt trời, mặt trăng, các vì sao ?

Cái gì là tứ đại, ngũ uẩn? Khi tôi nói thế chỉ là lời truyền tai của các bà già trong xóm. Nếu các ông từng hành hương nghe được thì sẽ níu lấy chân tôi và quật ngã trước thềm. Tuy nhiên vì sao vậy? Đừng lợi dụng sự liên thoáng của mồm mà ba hoa ở đây. Tôi phải xem xét ông, dồn ông vào chân tường và đánh ông què giò. Bây giờ đã rõ, có ai còn thắc mắc về tông môn không? Nếu có tôi sẽ trả lời bằng một chuyện ngữ và sẽ đi nơi nào tôi thích.

Lúc đó có một ông tăng định hỏi, sư đánh ngay vào mồm và rời pháp tọa.

344. Một ngày, sư nói:

-Không kể quý, tiện, căn cứ vào đâu?

Sư trả lời thay cho đại chúng:

-Như con tôm không nhảy ra khỏi đầu.

345. Sư hỏi:

-Ông từ nơi nào tới?

-Từ Nam Hoa tháp tới.

-Chưa thoát không.

-Thật pháp tới.

-Ngũ giới không giữ.

Ông tăng không đáp được, sư đáp thay:

-Bi, thử không ra.

346. Sư hỏi:

-Ông từ nơi nào tới?

-Từ Nam Hoa tháp tới.

-Tổ sư có lời không?

-Có.

-Đừng cử sai.

-Thỉnh sư ra lệnh.

-Tôi nói ông là một không là 2 phải không?

Lại đáp thay:

-Hòa thượng ra lệnh quá sát khí; người đánh phèng la, đánh người.

Ông tăng không trả lời; sư trả lời thay:

-Gần đây ăn nhiều mì, khách đến thì đón, giặc đến thì đánh.

347. Sư hỏi:

-Ông từ nơi nào tới?

-Từ Nam Hoa tháp tới.

-Còn thấy tổ sư không?

-Dùng thấy để làm gì?

-Ông đến đó để làm gì?

-Có gì sai không?

-Nếu không sai, ông có thấy chỗ nào sai không?

Ông tăng không đáp, sư đáp thay:

-Nếu không như thế, hãy từ bi.

348. Sư hỏi:

-Ông từ đâu tới?

-Từ Nam Hoa tháp tới.

-Còn thấy tổ sư không?

-Cầu Nam Hoa đổ rồi.

-Cầu đá Nam Nhạc để làm gì?

Ông tăng không đáp được, sư nói:

-Học ngữ chẳng trôi.

Sư liền đi, lại thêm:

-Lên đi.

349. Sư nhân nghe tiếng trống bèn hỏi ông tăng:

-Ai đánh trống?

Ông tăng không đáp được, sư bèn nói:

-Hỏi tôi đi, tôi nói cho ông nghe.

Ông tăng bèn hỏi, sư đáp:

-Đánh trống vì ba quân, chẳng phải vì ông.

350. Sư hỏi tọa chủ:

-Ông nói coi càn khôn đại địa và ông là cùng hay khác.

-Là cùng.

-Vạn vật như là, kiếm bà cùng hay khác?

-Là cùng.

-Ông vì sao chấp vào tương đãi? Trông lọ tương thấy lọ tương này đầy, thấy lọ tương kia vơi.

-Người nghèo trí đoán, ngựa rầu lông dài.

Sư cười lớn, bỏ đi.

351. Sư nói:

-Quên mất ăn mấy cái bánh hồ?

-Quên mất rồi.

-Ăn xong quên mất, chưa ăn xong quên mất.

-Quên thì nói quên, cái gì là ăn với không ăn?

-Là ông quên cái gì?

352. Sư thượng đường nói:

-Tôi đề cho các ông nói tùy thích, dù ông chưa thuộc về tông môn, dù ông có là một người thì cũng chỉ là những tiếng xít xoa khi cầm chén nóng. Những giáo lý của 12 phân giáo và chư Phật các thừa, cùng ý tổ sư từ Tây sang chỉ là chuyện ru ngủ. Các vị thiền đức trong các chùa cố gắng giảng Phật pháp cho dân chúng. Nếu giết họ 1 trăm, 1 ngàn, trăm ngàn bằng kiếm sắc thì cũng chẳng sai lầm gì?

Và sư thêm:

-Tôi tin rằng các ông đã nhận được một cái gì đó trong bài thuyết pháp này.

353. Sư thượng đường nói:

-Mặc dù ông đạt được tự do, vượt được mọi chướng ngại bằng cách đạt được tánh không của chữ, của câu và của nhiều thực thể - sự thực hiện của sông núi, và đất đai, nhưng tất cả chỉ là khái niệm không nắm bắt được dù cho ông được trang bị bởi cái gọi là tam muội hay bề tự tánh – nó chỉ là những đợt sóng vỗ quanh khi không có gió. Dù ông có quên sự giác ngộ thì sự giác ngộ chẳng qua chỉ là tự tánh. Ông phải nhận biết rằng bất cứ một thứ gì cũng phải vượt qua.

354. Sư hỏi:

-Ông từ phương Bắc tới, có đi chơi Đài Sơn không?

-Dạ có!

-Quan Tây, Hồ Nam có thấy chim mỏ dài nói thiền không?

-Không thấy.

Sư làm động tác dẫn tiếng:

-Thiền, thiền.

355. Sư hỏi:

-Ông qua hạ ở đâu?

-Hòa thượng hỏi thực, sẽ nói.

-Tên đầu rồng này!

356. Nhân nghe tiếng muỗi vo vo, sư hỏi:

-Con muỗi nuốt tổ sư.

-Không phải con nuốt tổ sư mà tổ sư nuốt con muối.

Sư không chịu bảo ông tăng:

-Ông hỏi tôi đi!

Ông tăng hỏi và sư đáp:

-Quái thật!

Hương Lâm nói:

-Vì có phận.

357. Nhân ông tăng theo sư tới cổng tam quan, sư hỏi:

-Đại dụng hiện tiền không có quy tắc, vì sao không có quy tắc?

Ông tăng không đáp được, sư nói:

-Ông hỏi tôi, tôi chỉ cho.

Ông tăng liền hỏi, sư đáp:

-Thích Ca, Lão tử tới rồi!

Ông tăng không đáp, sư đi vài bước dùng gậy đánh vào cây tùng nói:

-Hạ, hạ, có hiểu không?

-Không hiểu.

-Đến năm lừa ông sẽ hiểu.

358. Nhân viên đầu mời sư uống trà, sư nói:

-Nếu là nấu trà, tôi có cách báo đáp ông.

Ông tăng không đáp được, sư nói:

-Ông hỏi đi, tôi sẽ chỉ cho ông.

-Thỉnh sư báo đáp.

-Nhiều nước ít trà, được trâu hoàn ngựa, kim tự trà sáu trăm tiền một cân.

359. Sư hỏi ông tăng mới đến:

-Ông qua hạ ở đâu?

-Vân Cái.

-Có bao nhiêu người?

-Có 70 người.

-Sao ông không ở đó?

-Vì mới nên chưa thọ lãnh gì.

-Chỉ sợ ông lâu ngày trú ở si.

360. Nhân thấy ông tăng đong gạo, bèn hỏi:

-Trong rổ có bao nhiêu Đạt Ma?

Ông tăng không đáp được, sư bảo:

-Hỏi tôi đi! Tôi sẽ chỉ cho.

Ông tăng bèn hỏi, sư đáp:

-Đâu lượng vô tận, sự sinh một trí.

Sư lật rổ gạo rồi đi.

361. Sư nhân thọ trai, hỏi:

-Ông nói người ăn cơm hay cơm ăn người?

Ông tăng không đáp được, sư nói:

-Ông hỏi tôi, tôi sẽ chỉ.

Ông tăng hỏi và sư đáp:

-Tạ ơn hòa thượng đáp thoại.

Và đáp thay cho câu trước:

-Không phải người ăn cơm khó có được lời này.

362. Sư nói:

-Thiệt La Hán trai được phúc trời, ông lại được bữa ăn.

Ông tăng không đáp được, sư nói:

-Ông hỏi tôi, tôi chỉ cho.

Ông tăng hỏi:

-Làm sao nói?

-Trước là lợi, sau thải phần.

Trả lời thế cho ông tăng:

-Chẳng phải là thí chủ, mô giáp cũng mang ơn.

363. Sư hỏi:

-Cổ nhân nói:

-Chỉ cần tu một câu là ngộ, để làm gì?

-Chỉ tu một câu là ngộ.

-Lỡ mũi ông vì sao đối tôi?

-Lỡ mũi con đối hòa thượng ở đâu?

-Trong mộng.

Trả lời thay cho ông tăng:

-Mô giáp mới học, hòa thượng đã ở ngọn cây, một giác Nam Kha, lại ít ăn, ba phạm cấm giới.

364. Sư hỏi:

-Ông từ đâu lại?

-Từ Tra Độ.

-Ông làm sao che cái chấp?

-Hòa thượng đừng hồ đồ mô giáp.

-Tôm không nhảy khỏi đầu.

Và đáp thay ông tăng:

-Mới đến mong ơn hòa thượng nghiệm sức khi gập mặt.

365. Sư hỏi:

-Cổ nhân nói: Vô biên sát thủ chẳng cách một sợi lông. Nhật Bản và Tân La thế nào?

-Không khác.

-Vào địa ngục mau.

Trả lời thay cho ông tăng:

-Đừng lấy địa ngục mà kiến giải.

Lại nói:

-Đoạt được ngọc về.

366. Có người hỏi:

-Con nghe có giáo lý thanh tịnh bao gồm Bát Nhã. Thế nào là thanh tịnh?

Sư nhỏ vào ông.

-Phương cách của cổ đức thế nào?

-Ông lại đây, tôi đánh què giò ông, thay sọ, lấy muống, dưa và mũi của ông đi.

-Hòa thượng tìm đâu ra phương thức ấy?

-Đồ giá áo, túi cơm.

Và đánh đuổi đi.

367. Có người hỏi:

- Khi kiệt sức thì thế nào?
- Mang Phật điện lại đây rồi tôi sẽ bàn cãi với ông.
- Có khác gì?
- Tên đầu rồng này.

368. Sư nhận xét:

- Thanh tịnh pháp thân là thanh tịnh thanh sắc.

Và thêm:

- Làm sao thanh tịnh pháp thân?

Sư trả lời thay cho đại chúng:

- Lục bất thân.

369. Vân Môn kể chuyện sau:

- Phản Dương hỏi Trang Tử:

-Phật giáo nói chúng sinh dùng hàng ngày nhưng chẳng biết; sách nho nói dùng hàng ngày nhưng không biết. Không biết dùng hàng ngày nhưng chẳng biết là cái gì? Trang Tử nói: Không biết Đại Đạo.

Vân Môn nói:

- Đúng vậy! Ông ta chẳng biết.

370. Sư dẫn lời Phản dương.

Phản Dương giơ gậy lên nói:

- Nếu ông biết cái này thì việc đã xong!
- Nếu ông có thể, sao không rời bỏ ngay câu nói đó?

371. Một lần sư hỏi:

- Thế nào là một câu hỏi hết?

Vân Môn đáp thay cho đại chúng:

- Con sẽ nện ông tăng bên cạnh.

372. Sư đến tham Thiên Tông, Thiên Tông hỏi:

- Hòa thượng đã an trú chưa?

-Thượng tọa nói gì?

- Nếu hòa thượng không hiểu thì hòa thượng gia nhập vào những gì ở trước mặt?

-Nếu đã hiểu thì gia nhập vào những gì ở trước mặt.

373. Sư đến thăm Tào Sơn. Tào Sơn dạy chúng:

-Ở mọi nơi mọi người đều chấp nhận một quy trình sao hòa thượng không nói một chuyện ngữ để đẹp nổi nghi cho họ?

-Sao họ không biết có đốn?

-Bởi vì đó là đốn.

-Sao có thể thêm mật với nó?

-Bằng cách không xoay lưng lại nó.

-Nếu không đối mặt với nó, làm sao đốn?

-Đó là lúc tốt nhất.

-Đúng vậy! Đúng vậy!

374. Một lần sư nói:

-Ngay cả khi nói không có gì sai thì đó cũng chỉ là một chuyện ngữ. Khi ông không thấy toàn thể, không thể nói là nửa vấn đề. Nếu ông ở đó thì ông phải nhận ra rằng toàn thể đang ngưng.

375. Một hôm, sư nói:

-Vì lòng từ, các thiên đức thời cổ đã biện luận lạc thảo từ lời của họ, các ông có thể biết lý họ. Vì vậy họ cô đọng, và sưu tầm các giai thoại. Ông có đọc chuyện này không?

Ngưỡng Sơn hỏi:

-Ông từ đâu tới?

-Từ Lư Sơn đến.

-Trong trường hợp ấy ông có đến thăm Ngũ Đài Sơn không?

-Không.

-Vậy ông không biết leo núi.

Vân Môn nói:

-Đây là tỷ dụ vì lòng từ biện luận lạc thảo.

376. Sư thượng đường nói:

-Bồ Tát Tu Bàn Đầu đã biến vào cây gậy này.

Và vẽ một vạch trên đất:

-Hỡi các Phật nhiều như cát sông Hằng, hãy nói pháp đi!

Sư rời pháp tọa sau đó.

377. Trong pháp đường sư nói:

-Nói thật với các ông, tôi biết người nào khi tôi gập mặt người ấy. Nhưng qua lời rỉ tai của các bà già trầu thì các ông chẳng hiểu gì cả. Các ông súc miệng hàng ngày sau các bữa cơm và tới lui trong pháp đường. Các ông tìm gì? Đồ chồn hoang, các ông tìm gì ở đây? Và dùng gậy, sư đuổi đại chúng ra khỏi phòng.

378. Một lần sư nói:

-Nói về Bát Nhã, giải thoát, như thế là đốt hương phong cúng dường ông. Hỏi về Phật và tổ là đốt hương kim hỏa để cúng dường ông. Nói siêu Phật, vượt tổ là đốt cả nén hương để cúng dường ông. Quy y Phật, Pháp, tăng.

Nói rồi, sư rời pháp đường.

379. Sư dẫn lời Phó đại sĩ:

Dòng sông Thiên yên lặng

Nước Định theo sóng trong.

Sư nắm lấy gậy chỉ vào lồng đèn nói:

-Ông thấy không, nếu ông nói thấy thì ông là một người thường, nếu ông nói không thấy: ông có một cặp mắt có phải không? Ông hiểu chuyện này thế nào?

Sau một lúc nghỉ sư nói:

-Cả thế giới không phải là một lượng sóng.

381. Vân Môn kể lời của ông Bảo.

-Tâm không thì các pháp đều không luật này áp dụng cho tất cả không kể loại.

Vân Môn nói:

-Khi ông đứng ông không tỉnh giác là ông đứng; khi ông đi ông không tỉnh giác là ông đi; tứ đại, ngũ uẩn không nắm bắt được. Các ông thấy sơn hà đại địa ở đâu? Hàng ngày các ông giơ bát cơm lên ăn. Cái gì gọi là cơm. Tìm đâu một hạt cơm?

382. Sư dẫn thơ cổ.

-Trong thanh tịnh, sắc được phản chiếu.

Sư giang hai tay ra và nói:

-Sơn hà, đại địa ở đâu?

Sư thêm:

-Bát Nhã thâm nhuần tất cả.

Sư nói:

-Gậy này đi tới Tây phương và trở về Tân La.

Và đánh vào chỗ ngồi, sư nói:

-Đây là mũi ông.

383. Sư dẫn lời:

-Pháp thân ăn cơm, không pháp thân chỉ là pháp thân.

Sư nói:

-Cả vũ trụ và đại địa ở đâu? Vạn vật đều không nắm được. Ông gom lại vào cái không. Hãy xem xét coi! Tôi nghĩ là bài pháp này phải có một cái gì!

385. Sư hỏi một tạo am chủ:

-Phật điện đồ nát, bỗng thấy thí chủ, tưởng chiêm kính.

Am chủ chấp tay lại, sư nói:

-Nô thấy tỳ liền khởi động.

386. Một hôm, trai vãn ông tăng coi phòng bếp bèn đứng yên. Sư trông thấy bèn đánh cho một gậy. Ông tăng ngoảnh đầu lại. Sư nói:

-Vãn Thù, Phổ Hiền hương khói ngập trời.

387. Sư thấy tăng bèn vẫy, tăng lại gần, sư nói:

-Trời xanh! Trời xanh!

Ông tăng không lời nói, sư bảo:

-Trời xanh chỉ ông khóc.

-Tại sao con khóc?

-Vì vào vườn rau thấy một khối phân, hỏi ông tăng là cái gì.

Ông tăng không đáp được. Sư đáp thay:

-Sợ người không tin.

388. Sư hỏi:

-Ông xem kinh gì?

-Kinh Bát Nhã.

-Làm sao được thanh tịnh?

-Chỗ nào chả thanh tịnh.

-Giường dây nhập vào cây Tỳ Bà, thấy không?

-Hòa thượng đừng lừa người.

-Tôi cứ lừa đó ông bảo sao?

Ông tăng không trả lời được, sư nói:

-Tên đầu rồng này!

389. Một lần, sư nói:

-Có nhiều cách giải thích về Bát Nhã, giải thoát như thế, Phật tính, cau mày, nhượng mắt hoặc giơ gậy lên, chỉ là giải thích thêm và có cùng mục đích.

Một ông tăng thưa:

-Thỉnh hòa thượng nói lên trên.

-Các ông đứng đã lâu rồi, hãy lạy 3 lạy.

390. Sư thượng đường nói:

-Tôi thấy rằng khi tôi giảng bậc 2, bậc 3 nhiều người trong các ông không hiểu. Mục đích của các ông khi mặc tăng bào là gì? Các ông có hiểu không? Để tôi giảng rõ cho các ông. Khi các ông đến các nơi thấy thiền sư giơ ngón tay hay giơ gậy lên và nói đây là thiền, đây là Đạo thì các ông phải lấy gậy đập vỡ đầu họ. Nếu không các ông đã là tín đồ của ma quỷ, và phá hủy tăng môn. Nếu các ông không hiểu thực thì hãy tìm những kẻ bói chữ. Tôi đã bảo các ông là chư Phật trong ba đời quá khứ, hiện tại, vị lai, 28 vị tổ Tây phương, 6 vị tổ Trung Hoa đều ở trên đầu gậy này. Họ giảng Phật pháp, hiển lộ thần thông đủ dạng và để tiếng họ vang khắp 10 phương trời. Các ông có hiểu không? Nếu không đừng giả vờ. Các ông có xét kỹ lời tôi nói và thấy không? Nếu các ông đã đạt tới cảnh giới này thì các ông cũng đừng mong là một ông tăng tốt. Trong ba nhà trong xóm chưa chắc gì các ông đã gặp.

Sư lấy gậy vạch một vạch trên đất và nói:

-Tất cả đều ra khỏi đây. Trân trọng.

391. Có người hỏi sư:

-Đại chúng tụ họp như mây, hòa thượng giảng gì cho họ?

-Bài giảng quá dài, hãy rời đến một ngày khác.

-Nếu như ngừng ở đây thì sao?

-Mắc bẫy rồi!

-Con bị bẫy ở đâu?

-Ngay khi ông súc miệng trên ghế, ông đã bịa chuyện.

392. Sư nói:

-12 phần giáo mà các vị cổ đức trong cả nước giảng đi giảng lại chỉ là thuốc chữa một con ngựa chết. Có bao người đã đi xa thế? Tôi không dám mong có một tiếng vọng, hay một điểm sắc bén trong câu của ông:

Một chớp mắt - sai ngàn dặm

Khi gió im : sóng lặng.

-Mong các ông an lạc.

393. Có người hỏi:

-Thế nào là ý chính?

-Đúng là một câu hỏi!

394. Có người hỏi:

-Thế nào là mổ gỗ đồng thời?

-Cắt.

-Có áp dụng cho con không?

-Chậm! Chậm!

395. Sư thượng đường nói:

-Chúng ta đều biết kẻ nông cạn chỉ ham bắt chước: khi đi về Bắc thì gọi đi viếng Văn Thù, đi về Nam thì gọi là tham Nam Tuyền, họ đều được gọi là khát sĩ phung phí tiền của thí chủ. Thật đáng mắc cỡ. Khi được thăm hỏi, họ đã trở thành sơn mài đen và đi theo lòng ham muốn của họ. Có một vài người họ, học như điên, để có kiến thức rộng, tìm tòi những

lời tương tự. Họ được chấp nhận và kính trọng, từ bỏ các siêu nhân và tạo ra nghiệp ác. Khi Diêm vương bắt họ đứng nói là không ai báo trước. Mặc dù các ông là kẻ sơ cơ, hay kẻ theo thời các ông cũng phải tỏ ra có tinh thần. Đừng chỉ ghi nhớ lời kẻ khác. Một chút hiện thực còn hơn là nhiều ảo giác. Các ông chỉ lừa dối mình. Các ông làm sao vậy? Hãy bước ra trước và bảo tôi.

396. Sư hỏi trai chủ:

-Ông lấy gì để cung dưỡng?

Ông tăng giờ chuông lên, sư nói:

-Ở đây tôi hỏi ông, nếu có ông tăng ở tăng đường hỏi thì ông nói sao?

-Thì cũng thế!

-Ông học ngữ chẳng thông!

397. Sư dẫn kinh Bát Nhã:

-Không hai, không nhị phân, vô biệt, vô đoạn.

Sư chỉ cây cột nói:

-Cây cột và Bát Nhã có liên quan nhiều ít?

398. Sư cử pháp thân thuyết pháp:

-Thanh thanh tạp trúc đều là pháp thân.

-Chưa phải là đề cương đoạt thời tiết.

399. Có người hỏi:

-Bốn mặt rậm rạp, thế cây linh là thế nào?

-Chim, mưa đều ngưng.

-Còn cành linh thì sao?

-Nắng chiếu cỏ.

400. Sư dẫn giai thoại sau:

-Khi Vân Nham đang quét phòng, Đạo Ngô trông thấy bảo:

-Hòa thượng nhọc sức làm gì?

-Ông phải biết có người không nhọc sức làm chuyện này!

-Vậy là có 2 mặt trăng rồi!

Vân Nham giờ chỗi lên hỏi:

-Đây là mặt trăng nào?
Đạo Ngô rũ tay áo bỏ đi.
Vân Môn nói:
-Nô lệ gặp nhau thì thương cảm.

401. Một ngày, sư nói:

-Giơ gậy lên, khảy ngón tay, nhú mày, chớp mắt, hỏi đáp không hợp với giáo pháp vượt qua.

Một ông tăng hỏi:

-Thế nào là truyền thống vượt qua?

-Ngay Thiệm gia cũng không trả lời được câu hỏi này. Giả sử ông đang ngồi trong quán nhậu, trên bàn là những đồ nhậu ông có đề cập đến vấn đề siêu Phật, vượt Tổ không?

-Chắc là không.

-Ông nói là không, nếu có ông nói là có. Tôi nói thẳng cho ông biết đó chỉ là xu hướng của ông thôi.

402. Sư hỏi một ông tăng đang đọc kinh Phật.

-Ở bìa viết kinh gì?

Ông tăng giơ quyển kinh lên.

-Tôi cũng có quyển đó.

-Hòa thượng cũng có sao còn hỏi?

-Sao tôi cưỡng được?

-Hòa thượng có vấn đề gì?

-Ông không thấy mùi hôi của cứt ông sao?

Trong khi ông tăng kinh ngạc, sư nói:

-Tôi mới nhận ra là câu thứ nhất

Và thêm:

-Gậy Đức Sơn, chó Tử Hồ!

403. Vân Nham bảo đại chúng:

-Trước năm Thiên Tông tôi chỉ biết giới hạn của pháp thân, tới năm Thiên Tông tôi đã biết vượt lên pháp thân.

-Có phải hòa thượng nói thế không?

-Phải.

-Thế nào là giới hạn của pháp thân?

-Hoa trà héo.

-Thế nào là vượt pháp thân?

-Không có hoa trà héo.

-Con có thể giảng nghĩa không?

-Cứ việc!

-Hoa trà héo biểu thị giới hạn của pháp thân, còn không có hoa trà héo biểu thị đã vượt pháp thân, có phải không?

-Phải.

-Nhưng pháp thân bao gồm tất cả vạn vật có phải không?

-Sao lại không chứ?

Vân môn chỉ bồn rửa tay:

-Pháp thân bao gồm cả chậu rửa tay chứ?

-Ông không hiểu giới hạn của pháp thân.

Vân Môn cúi lạy.

404. Sư nói:

-Tôi không có chọn lựa nào nếu tôi nói cho các ông biết bây giờ thì cũng chẳng làm sao. Tôi đã chôn sống các ông. Nếu các ông muốn tiến bộ và tìm Bát Nhã bằng cách tìm kiếm ý nghĩa các chữ, và đuổi theo câu đặt những câu hỏi bằng nhiều cách chỉ làm các ông ba hoa, càng ngày càng xa Đạo. Bao giờ mới ngưng đây? Nếu có thể tìm thấy trong lời thì 12 bộ kinh đâu có thiếu lời có phải không? Nếu không tại sao ta nói ngoài giáo truyền riêng? Nếu Bát Nhã là những luận bàn của các Bồ Tát ở Thập địa thì sao Phật còn mắng họ là chỉ thấy tự tánh của họ qua một bức màn che. Vì vậy chúng ta biết rằng có một cái gì trong tâm thì xa cách như trời xa đất. Tuy nhiên một người đã tới đó, dù lửa cũng không làm cháy mồm. Dù nói cả ngày cũng không chạm đến môi và lưỡi cũng không thốt ra một lời. Dù ăn cơm và mặc áo cả ngày mà không có ăn một hạt gạo, không mặc một tác tơ. Đây chỉ là giáo lý suông các ông phải làm chúng là của các ông. Nếu các ông ôm ấp những câu này và suy nghĩ. Dù các ông có nghe thì đó cũng chỉ là mơ ban ngày.

Lúc đó có một ông tăng hỏi:

-Câu nói đó thế nào?

-Nêu ra coi!

405. Sư vào pháp đường và sau một lúc yên lặng, sư nói:

-Nhìn kìa, những người ở Bắc Câu Lư Châu thấy các ông khổ sở nhật củi đốt, họ tặng các ông đồ vật trong sân thiền viện và đọc chú Bát Nhã trên đó.

Một ông tăng hỏi:

-Thế nào là thanh tịnh bao gồm Bát Nhã?

-Nếu ở Tây phương ông đã bị chặt đầu và tay, còn ở đây thì ông hãy đi ra.

406. Có ông tăng hỏi:

-Làm sao con giác ngộ?

-Sau 30 năm.

407. Có ông tăng hỏi :

-Nếu người giác ngộ cũng không đập vào mắt thì sao?

-Hỏi câu khác.

408. Sư thượng đường nói:

-Dù các ông có nói : có gì đâu các ông cũng trên đầu tìm đầu; đặt sương trên tuyết, khoét thịt để làm sẹo. Đây thật là một cảnh hỗn loạn các ông phải làm gì chứ? Mọi người phải gắng sức để được một sự tái sinh tốt hơn. Đừng dẫm nát quận huyện Trung Hoa, các ông chờ đợi những lời nói của các vị thiền sư để tiến bước. Các ông sẽ hỏi về Thiên, về Đạo, về vượt qua hay đi xuống nếu v . v. và ghi chép trên giấy bọc bằng da. Khi tụ họp thành nhóm bên bếp lửa, các ông sẽ thì thầm.

-Đây là những lời lưu loát, ghi nhận tại chỗ, căn cứ trên những biến cố của thầy X, cô Y. Và các ông nuốt những lời này vào bụng, nói trong cơn mê: tôi hiểu Phật Pháp. Rõ ràng là những cuộc hành hương đó không bao giờ ngưng. Có các ông khi nghe thấy nghỉ thì nhắm mắt lại dù trong lúc khó khăn. Họ chỉ ngồi trong lỗ chuột, dưới núi tối, đầy các ma qua lại và nói: Tôi tìm được đường vào. Họ có thấy trong giấc mộng không? Liệu giết một vạn người như thế có phải là tội ác không? Là quyền của những người không giác ngộ? Chẳng qua họ chỉ là đồ giá áo, túi cơm.

Nếu các ông thực thấy cái gì, các ông hãy bảo cho tôi biết, tôi sẽ luận bàn với các ông. Đừng như những lũ không biết phân biệt tốt xấu bằng lời. Nếu tôi bắt được tôi sẽ chém các ông thành hai. Đừng nói là tôi không bảo các ông. Các ông có máu dưới da không? Có trở thành nạn nhân khi các ông đi nơi khác? Bọn phá hoại Phật giáo, các ông chỉ là một lũ chồn tinh. Các ông ở đây để làm gì chứ? Sư dùng gậy đuổi đại chúng ra khỏi phòng.

409. Sư lên pháp đường nói:

-Nếu tôi đề ra một công án, các ông sẽ chấp nhận ngay. Tôi đã chết cút lên đầu các ông. Ngay cả khi các ông có thể hiểu cả thế giới khi tôi chỉ giơ lên một cọng tóc, tôi vẫn thực hành trên các cơ thể khỏe mạnh. Dù với tốc độ nào các ông cũng phải đạt được sự giác ngộ. nếu các ông không tới đó được thì các ông đừng giả vờ. các ông phải lùi lại một bước, nhìn xuống dưới chân xem có cái gì, và tôi đã nói gì?

410. Sư thượng đường nói:

-Dù chỉ một lời, dù rằng muôn vàn sai biệt gom vào một mối, dù là rất nhỏ cũng là diễn tả sự giải thoát. Các ông tăng mặc áo vá có định nói gì không? Nếu các ông định bàn cãi về Phật, về Tổ, về pháp độc nhất của Lục tổ. nếu có ai nói được hãy bước ra trước coi!

Lúc đó có một ông tăng bước ra thưa:

-Nếu nói về siêu Phật, vượt Tổ thì sao?

-Bánh hồ!

-Có liên hệ gì?

-Đúng vậy, có liên hệ gì?

Rồi sư nói:

-Đúng là không hiểu gì mà ông hỏi siêu Phật, vượt Tổ. Khi hỏi ông không hiểu thế nào là Phật, là Tổ mà hỏi siêu Phật, vượt Tổ, và khi hỏi ông đã trốn ra khỏi tam giới. (sắc giới, vô sắc giới, dục giới). Đem ba giới lại cho tôi. Nhìn, nghe, biết có ngăn cản được ông không? Và đối tượng nào làm ông vui nhất? ông thích thừa nào, và quan điểm của ông với các thừa khác như thế nào? Các vị thiền đức phải làm gì khi các ông thở ra: cả thân tôi là chân lý, và vạn vật đều lộ tinh túy. Đó là ngoài tầm tay với của ông. Nay tôi bảo các ông biết có gì không, tôi đã chôn sống

các ông. Nếu các ông không có manh mối nào thì hãy nhìn vào trong các ông xem xét kỹ lưỡng. Ngoài mặc áo, ăn cơm, đi tiêu, đi tiểu các ông còn có gì? Đưa lên những ảo tưởng không lý do thì có ích gì? Các ông thường tự thành bợn, nói những lời của chư cổ đức cổ ghi nhớ và đáng giá những tư tưởng viển vông của họ và nói: Tôi hiểu giáo lý Đạo Phật. Họ bận rộn bàn cãi trong khi ngày tháng trôi qua. Khi họ thấy giáo lý này không hợp với họ. Họ hành hương qua ngàn vạn xóm, quay lưng lại với cha mẹ, thầy tổ, bợn côn đồ, các ông hành hương gì chứ. Và sư lấy gậy đui đại chúng ra khỏi phòng.

411. Sư bảo:

- Thế nào là báo tứ ân, tam hữu?
- Ôm đầu khóc trời xanh.

412. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là tam muội?
- Đêm trước lão tăng hỏi: Trả lại con một câu.

413. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là một câu thấu qua pháp thân?
- Thân trốn ở sao Bắc Đẩu.

414. Sư thượng đường nói:

- Chư huynh đệ là những người tìm trí thức, quyết định sinh tử, đi khắp nơi há chẳng gặp các vị lão túc ban cho những lời từ bi sao? Nếu còn câu nào không hiểu hãy bước ra nói coi xem nào. Lão tăng sẽ cùng ông thương lượng, có không , có không?

Lúc đó có một ông tăng bước ra định hỏi, sư nói:

- Đường đi Tây phương dài hơn 10 vạn dặm.
- Nói rồi xuống pháp tòa.

415. Có ông tăng hỏi :

- Có kinh nào làm tâm con ngưng lại?
- Tha ông 30 gậy.

416. Có ông tăng hỏi :

-Trước mắt thân nhiên thì sao?

-Nước biển ở trên đầu ông, ông còn chấp không, hướng vào đây mà thoát vọng ngữ.

417. Có ông tăng hỏi :

-Thí chủ thiết trai làm sao báo đáp?

-Lượng tài, bổ thức, chẳng hiểu, chẳng hiểu là ăn cơm

418. Có ông tăng hỏi :

-Ở Linh Sơn hội, Ca Diếp thân nghe, không biết nghe câu gì?

-Không trốn thì gập, nói mau, nói mau! Là câu gì? Cơ kích sấm thì không nhọc suy nghĩ.

419. Có ông tăng hỏi :

-Từ nơi xa xôi đến tham sư, ý sư thế nào?

- $7 \times 9 = 63$.

-Học nhân vừa rời Hành Châu.

-Dép cỏ của ông gần đứt

Và hét lớn:

-Ta Bà Ha!

420. Có ông tăng hỏi :

-Khi sáu nước chưa yên thì thế nào?

-Đánh mây được mưa.

421. Có ông tăng hỏi :

-Thế nào là tâm?

-Tâm.

-Không hiểu.

-Không hiểu.

-Cứu cánh là sao?

Sư hét:

-Tĩnh xứ đi Đông, đi Tây.

-Khi 3 giới duy tâm, vạn pháp duy thức thì sao?

- Trôn ở dưới lười.
- Thân chôn rồi thì sao?
- Tô lô! Tô lô!

422. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là thọ dụng trên đường?
- $9 \times 7 = 63$.
- Thế nào là sự lưu hành của thế đế?
- Giang Tây, Hồ Nam, Tân La, Bột Hải.
- Mật thất chẳng có gió thì sao?
- Sương rơi gọi gió.
- Thế nào là người trong mật thất?
- Bày lại khó cãi, hỏi thực thì sao?
- Chiếu ở đâu tới, chẳng đến chẳng đi thì sao?
- Câu trước nói thế nào?
- Tiến vào cửa, không cửa thì sao?
- 3 ngàn 8 trăm.

423. Một ông tăng hỏi :

- Một đường huyền cơ làm sao thể ngộ?
- 30 năm sau.

424. Có ông tăng hỏi :

- Kiếp hỏa động nhiên thì sao?
- Ông nằm mộng thấy gì?

425. Sư thượng đường nói:

- Thiên thân Bồ Tát lấy gậy vẽ trên đất nói:
- Vô số Bồ Tát nhiều như cát sông hằng nói chuyện cát đàng.
- Nói rồi xuống pháp tọa.

426. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là cây rụng hết lá?
- Thân bầy gió vàng.

427. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là chân châu trong bồ đại?
- Nói được không?

428. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là con cháu tổ tông?
- Trong tiếng có vang.

429. Sư thượng đường dẫn lời cổ đức.

- Đạo không ngang dọc, lập thì nguy, thế nào là Đạo?
- Phổ thỉnh coi.

430. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là một câu ngoài 3 tạng?
- Ông vừa hỏi, lão tăng xa 3 ngàn dặm.
- Tạ ơn lão sư chỉ thị.
- Cứ lời ông nói lão tăng phải làm sao?
- Ông tăng không đáp được, sư nói:
- 30 năm sau ông vẫn bị đánh 30 gậy.

431. Có ông tăng hỏi :

- Một câu của Tào Khê cả nước đều nghe không biết một câu của Vân Môn ai nghe?
- Xà lê không nghe được.
- Con có thân cận không?
- Hãy xem xét cẩn thận.

432. Sư thượng đường nói:

- Khi sao mọc thì Thích Ca thành đạo.

Có ông tăng hỏi:

Thích Ca thành đạo khi sao mọc sao?

Sư bảo:

- Ông lại gần đây!

Ông tăng lại gần, sư bèn đánh.

433. Sư thượng đường, một ông tăng bước ra thỉnh sư trả lời. Sư vẫy đại chúng, đại chúng ngừng đầu lên. Sư bèn xuống pháp tọa.

434. Sư thượng đường, rất lâu một ông tăng ra vái lạy, sư nói:

-Một ông tăng chậm chạp!

Ông tăng:

-Da!

-Thùng sơn này!

435. Có ông tăng hỏi :

-Theo dòng nhận được tánh thì sao?

-Đông đường sáng trăng, Tây đường tối.

436. Có ông tăng hỏi :

-Thế nào là ngoài giáo truyền riêng?

-Nếu ông không hỏi thì tôi không đáp. Nếu ông có hỏi thì sáng tới Tây phương, chiều về Đường thổ.

437. Có ông tăng hỏi :

-Thế nào là ý Tây lai?

-Trời xanh, trời nắng, lời làm gì?

-Thế nào là ý Phật pháp?

-Trong ngày kỳ lân nhìn Bắc Đẩu.

438. Có ông tăng hỏi :

- Học nhân đến nơi này vì sao nói không được?

-Dã hồ tinh chỉ ngồi trong huyết.

-Chẳng rơi vào bẫy cổ kim thì sao?

Sư rút gậy ra và xuống pháp tọa.

439. Có ông tăng hỏi :

-Đến pháp tịch chẳng hiểu, mong sư chỉ thị.

-Lấy đầu ông được không?

-Thỉnh sư chỉ thị cho khỏi mê.

-Giá gạo ở Tang Châu là bao nhiêu?

-Nhị tôn, tương kiến thì thế nào?
-Không phải là ngẫu nhiên.

440. Một ông tăng hỏi :
-Hai tôn nói chuyện gì?
-Không quyết liền nói.

441. Một ông tăng hỏi :
-Người, trời giao tiếp là ý gì?
-Đôi chúng trình cơ!

442. Một lần, sư nói:
-Khi ánh sáng không thấu qua pháp thân thì sẽ có hai loại bệnh:
1-Đồi diện với vật mà bị bỏ trong tối
2-Thấu qua chân không và các pháp nhưng không qua đối tượng.
Theo giáo pháp thì có 2 bệnh:
1-Đã tiến tới pháp thân, như đã tới giới hạn của pháp thân vì không bị trói buộc vào nó.
2-Dù đã thấu qua pháp thân, nhưng vẫn bị nó trói buộc, nhưng nếu xét kỹ giáo lý thì đó là bệnh.

443. Sư thượng đường nói:
-Các ông phải rõ lỗ mũi của nạp tăng thế nào là lỗ mũi của nạp tăng?
Sư tự trả lời:
-Ma ha Bát Nhã Ba La Mật, hôm nay đại phổ thỉnh. Nói rồi rời pháp tọa.

444. Có ông tăng hỏi :
-Cha mẹ chết cả thì thế nào?
-Đều chôn hết, còn cha mẹ thì sao?
-Thống khổ lắm.
Dĩ nhiên rồi!

445. Có ông tăng hỏi :
-Thế nào là đại thí chủ?
-Đôi cơ chẳng biện.

446. Có ông tăng hỏi :

- Sư thuyết giáo vì ai?

Sư nói:

- Lại gần đây và nói to lên!

Ông tăng lại gần và bị sư đánh.

447. Có ông tăng hỏi :

- Cổ nhân chém rắn là có ý gì?

Sư liền đánh.

448. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là khách trong chủ?

- Cưỡi ngựa mà hỏi.

- Thế nào là chủ trong khách?

- Khoanh tay lại.

- Chủ, khách đều đi thì sao?

- Như nhãn, như mục.

- Nói chuyện gì?

- $3 \times 9 = 27$.

449. Sư thượng đường nói:

- Giang Tây thì nói quân thần phụ tử, Hồ Nam thì nói chẳng cùng người.

Một lúc lâu, sư nói:

- Ông còn thấy vách tường không?

450. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là ý Tây sang?

- Không được hỏi.

- Dạ!

Sư hét đuổi ra:

- Nói mà chẳng hiểu.

451. Sư thượng đường nói:

- Chẳng thể trộn tuyết trên sương.

Bèn xuống tọa.

452. Có ông tăng hỏi :

- Thế nào là gia phong của hòa thượng?
- Người đọc sách đến báo.

453. Có ông tăng hỏi :

- Buồng tối, sáng thì sao?
- Lương Châu cách đây bao xa?

454. Có ông tăng hỏi:

- Thế nào là Đạo?
- Thất điên, bát đảo.
- Vì sao lại thế?
- Một là không được hưởng, hai là không mở ra.

455. Có ông tăng hỏi:

- Người mù đến sư có tiếp không?
- Sư phóng người ngã xuống.

456. Có ông tăng hỏi:

- Người cả đại địa đến sư làm sao tiếp?
- Đề cương có đường.
- Chỉ cái đó có phải không?
- Câm mõm chó ông lại.

457. Có ông tăng hỏi:

- Con còn chưa rõ làm sao không lạc vào duyên trần?
- Đóng cửa khóc trời xanh.

458. Có ông tăng hỏi:

- Thế nào là bản nguyên?
- Thọ cúng dường của ai?

459. Một ông tăng hỏi:

- Ý chỉ Tào Khê, thỉnh sư chỉ thị.

-30 năm sau.

460. Có ông tăng hỏi:

-Một đời chứa ác không làm thiện, một đời tích thiện không làm ác, ý đó thế nào?

-Đuốc!

461. Có ông tăng hỏi:

-Thế nào là sắc chẳng khác không?

-Gậy đánh vào mũi ông.

462. Có ông tăng hỏi:

-Thế nào là câu thấu qua pháp thân?

-Bể sáng, sông trong.

463. Có ông tăng hỏi:

-Trong chỗ chết mà tìm ra đường sống thì sao?

-Ngày đi 3000 đêm đi 800.

464. Có ông tăng hỏi:

-Thế nào là một quyết vạn pháp?

-Đừng dạy hỏi sai.

465. Có ông tăng hỏi:

-Đại chúng tụ tập bàn chuyện gì?

-Hôm nay, bỏ lệnh đi.

Ông tăng bèn lạy, sư đánh ông.

466. Một đạo sĩ hỏi:

-Nghe vô thanh, nhìn vô hình là lời giảng của Lão Tử. Vân Môn giảng thế nào? Hãy cho nghe.

-Quá trời Tây.

Đạo sĩ không lời, sư định xuống pháp tọa, đạo sĩ nói:

-Thỉnh sư nêu ra tông chỉ.

-Nói được thì không ra.

Đại chúng không đáp được.

-Các ông đã hạnh phụ chủ rồi.

Nói rồi hạ tọa.

467. Sư thượng đường nói:

-Bất đắc dĩ đem ngựa chết ra chữa. Nói với các ông cái gì? Là Đông, Tây, Nam, Bắc, là có là không có thấy nghe, là hướng thượng hướng hạ, là hay không là, là những lời rỉ tai của các bà lão trong thôn xóm. Có vài ông đạt tới cảnh giới này, tương đương tịnh xứ Tát Bà Ha.

Sư rời pháp tọa.

468. Có ông tăng hỏi:

-Trước mặt chẳng có pháp nào miễn được sống chết, còn có pháp nào miễn được không?

-Ông đợi đến năm lừa.

469. Có ông tăng hỏi:

-Thế nào là Đạo?

-Đi!

-Học nhân chẳng hiểu, thỉnh sư nói.

-Công kiệm của xà lê rõ ràng, há phải phán đoán.

470. Có ông tăng hỏi:

-Duy Ma Cật yên lặng là y như nói sao?

-Là một câu hỏi đau đầu.

-Như vậy là giống như nói?

-Gặp trường hợp thích ứng thì nói làm sao?

471. Có ông tăng hỏi:

-Hiểu thì cùng là một nhà, không hiểu thì như võ hàm răng rụng. Thế nào là cùng một nhà?

-Ông chạy loạn làm gì?

472. Có ông tăng hỏi:

-Dùng thử không phải là bát tự, không biết là chữ gì?

- $9 \times 9 = 81$.

-Học nhân không hiểu, xin sư chỉ thị.

-Tôi phụ ông ở chỗ nào?

473. Có ông tăng hỏi:

-Hôm nay giống như Linh Sơn hội?

-Lời có vang.

-Đương kim sư như thế nào?

-Hết phiên hỏi.

474. Có ông tăng hỏi:

-Trên Tỳ Lô Giá Na không hỏi, thỉnh sư để lại vài đệ tử.

-Lấy cổ họng của ông đi thì ông làm sao nói?

475. Có ông tăng hỏi:

-Thế nào là tự kỷ của con?

-Nhận một công văn.

-Chẳng nhận là không phải.

-Tô lô! Tô lô!

476. Một ông tăng hỏi:

-Thế nào là Đạo?

-Đưa ra một chữ coi!

-Đưa ra rồi sao?

-Thiên lý đồng phong.

477. Có ông tăng hỏi:

-Thế nào là dậy mắt?

-Mau lạy 3 lạy!

478. Một ông tăng hỏi:

-Làm sao qua nhanh ba giới?

-Làm sao qua nhanh ba giới!

-Dạ!

-Dạ tức nghĩ!

479. Sư cử:

-Ứng hóa thân không phải là chân Phật nhưng cũng không phải là người thuyết pháp.

Sư nói:

-Ứng hóa thân thuyết tức pháp thân thuyết, cũng nói toàn thể là chân, lại lấy pháp thân ăn pháp thân. Cơm không phải là pháp thân, gạo không phải là pháp thân.

480. Sư thượng đường nói:

-Giáo ý đề không lên, sai ở chỗ nào?

Trả lời thay:

-Vì ông mà con cóc sống.

481. Sư dạy chúng, nói:

-Cử không nói lại, thế nào là cử? Nếu ông không tương đương, nên tìm đường vào. Vì trần chur Phật ở đầu lưỡi ông, tam tạng thánh giáo ở gót chân ông. Chẳng bằng ngộ đâu. Kẻ nào ngộ đâu, hãy ra nói coi.

482. Có lúc sư nói:

-Coi kìa pháp thân làm lồng đèn, chuyện siêu Phật, vượt tổ chỉ là ở dưới gót chân ông.

-Nếu nhận biết việc dưới gót chân thì sao?

-Người giết tôi.

-Nếu thế thì chẳng ở đó?

-10 vạn 8 ngàn.

483. Sư dẫn lời Bàn Sơn.

-Quang cảnh đều quên lại là vật gì?

Vân Môn nói:

-Dù là dòm đảo hãy còn ở nửa đường chưa thoát ra khỏi con đường.

-Thế nào là thoát ra khỏi con đường?

-Hoa trên đỉnh Thiên Thai, cầu đá Triệu Châu.

484. Sư dẫn lời Ngưỡng Sơn nói.

-Nhu Lai Thiên làm sư huynh hiệu.

Một ông tăng hỏi:

-Thế nào là Như Lai Thiên?

-Thượng đại nhân.

Sư lại giơ một cái quạt lên:

-Tôi gọi cái này là cái quạt, ông gọi là gì?

Ông tăng không đáp được.

-Trên quạt nói pháp, trong đèn tàng thân để làm gì?

-Thế nào là Thiên của hòa thượng?

-Nguyên lai chỉ ở nơi này.

485. Sư dẫn giáo lý.

-Tâm sinh trùng trùng pháp sinh, tâm diệt trùng trùng pháp diệt.

Sư giơ gậy lên hỏi:

-Cái này nặng bao nhiêu?

-Nặng nửa cân.

-Đến năm lừa thì ông mộng thấy.

486. Sư dẫn:

-Thập phương Bạc già phạm, nhất lộ Niết Bàn Môn.

Vân Môn nói:

-Trên nóc nhà là trời, trong tay là gậy, thế nào là cửa Niết Bàn?

487. Sư dẫn lời một ông tăng hỏi Giáp Sơn.

-Thế nào là Đạo?

-Mặt trời giúp cho nhìn rõ, vạn dặm không mây.

Vân Môn nói:

-Không gọi là một câu, không gọi là pháp thân, gọi là gì?

488. Dẫn Lâm Chân Thành Lập.

-Sắc tướng tương tợ pháp không chuyển rời. Thế nào là pháp không chuyển rời?

-Ông còn thấy lòng đèn không?

-Thấy!

-Tĩnh xứ Ta Bà Ha!

489. Sư dẫn cổ đức nói.

-Tịch tịch không hình ảnh.

Sư giơ hai tay ra:

-Sơn hà, đại địa ở đâu ra?

Lại nói:

-Trí thông thì không chướng ngại, gậy tới Tây phương rồi trở lại Tân La.

Sư gõ sàng nói:

-Đây là lỗ mũi ông!

490. Có lúc sư nói:

-Được càn khôn đại địa không bệnh là do chuyển cú, không thấy sắc chỉ là một nửa đề nếu được như thế thì biết thời tiết toàn đề.

491. Sư dẫn:

-Sinh, tử Niết bàn hợp thành một khối.

Sư giơ quạt lên:

-Tại sao không hợp thành một khối? Vì không linh lợi hay là quý trong hang tìm đường sống?

492. Sư dẫn chuyện Tuyết Phong.

-Có ông tăng hỏi:

-Phật chưa ra đời thì thế nào?

Tuyết Phong để ngang gậy, ngồi thiền.

Vân Môn nói:

-Thường.

493. Sư dẫn lời Hòa Sơn dạy chúng:

-Có chiến tướng, tác gia hãy bước ra.

Lúc đó có một ông tăng bước ra thưa:

-Không biết nơi kia còn có hay không?

Vân Môn nói:

-Cách! (tiêu chuẩn)

494. Sư dẫn lời Đức Sơn hỏi Duy Na.

-Có bao nhiêu ông tăng mới tới?

- Có 8 người.
- Gọi thủ tọa tới.
- Có một sự tra xét.
- Vân Môn nói:
- Vì sao có một sự tra xét?

495. Dẫn lời Tuyết Phong hỏi một ông tăng.

- Ông đi đâu?
- Kẻ biết, thì biết đi đâu.
- Ông đã xong rồi, còn đi loạn làm gì?
- Đừng nói người hồ đồ.
- Tôi không nói ông hồ đồ. Cổ nhân thổi lông áo để làm gì? Ông thử nói ra coi?
- Cơm thiu mà cũng có người ăn.
- Vân Môn đáp cho câu hỏi trước:
- Cách cấu trúc nhà cầu khiến người thấy mùi thối.
- Vân Môn đáp cho câu hỏi sau:
- Tưởng là thiên nga, hóa ra là con cóc chết.

496. Sư dẫn lời Mục Châu nói với một ông tăng:

- Ông thấy Hoa Nghiêm hội ra sao?
- Không dám.
- Ông nằm mộng sao?
- Ông tăng không nói được.
- Vân Môn nói:
- Ngoài cửa, có chó sói lớn nằm.

497. Sư dẫn lời Hồ Nam, Báo ân tự dạy chúng.

- Tôi có một câu truyền khắp nơi.
- Có ông tăng hỏi:
- Thế nào là một câu truyền khắp nơi?
- Không thiếu chi.
- Vân Môn nói:
- Tôi không nói thế, sao không hỏi người ngoài tự viện?

498. Dẫn lời Sùng Thọ thấy ông tăng làm bánh hồ hỏi:

-Ông còn trông thấy tôi không?

-Không thấy.

-Trả tiên bánh cho tôi.

Ông tăng không trả lời được.

Vân Môn nói:

-Hòa thượng hãy lạy lò bánh.

499. Dẫn lời Sùng Thọ hỏi một ông tăng:

-Còn thấy lồng đèn không?

-Thấy.

-2 cái.

Vân Môn nói:

-3 đầu, 2 mặt.

Lại nói:

-7 cái, 8 cái.

500. Sư dẫn lời Long Nha thường nói:

-Vân Cư sư huynh được câu thứ nhì, tôi được câu thứ nhất.

Tây Viện nói:

-Long Nha nói thế có coi được không?

Vân Môn nói:

-Nên lạy Vân Cư trước thì được.

Vân Môn nói:

-Người bàng quan cười nhạt.

501. Dẫn Tuyên Châu Thái Truyền hỏi tăng:

-Ông ở đâu?

-Bán nguyệt san.

-Nếu thấy đầu đuôi của trăng thì sao?

Ông tăng không trả lời được.

Vân Môn nói:

-Tưởng gì hóa là gì.

